

HECE TAŞLARI

Aylık Şiir Dergisi

21.sayı on5kasım 2016

BU SAYIDA**Seyit Ahmet KUTUZMAN****Cumali Ünal****HASANNEBİOĞLU****Ahmet YALÇINKAYA****Hilmi AYDIN****Arif BİLGİN****Yasin SEMİZ****Ahmet URFALI****Tayyib ATMACA****Səvavət İZZƏTİ (Əndəlib)****Alemzer ALİZADE****Ali Kemal MUTLU****Nuri PEKSÖZ****Osman AKTAŞ****Hasan Hüseyin CESUR****Ahmet YILMAZ****Seyit Ahmet KUTUZMAN****Memmed İSMAYIL****BADE DEĞİL KAHVE İÇTİM SÖYLEDİM**

Aha mola verdim kendi kendime, kabala almadım dünya yükünü, onu düşün bunu düşün sonu yok, herkes birbirine madik atarmış, o onu bu şunu şo şunu demiş, demokrasi amerikan pilavı, hoşaf İngiltere olsa da yemem, gözüm gönlüm açılalı çok oldu, geçtim arabeskten hafif müzikten, bir türkünün kulağına eğildim, sesimi içime açtım söyledim.

Hececiler saysın parmaklarını, serbestçiler yesin tırnaklarını, kafiyeler ayaklara dökülsün, ortaya serilsin imge bohçası, dillerine ne gelirse kâğıda, ya da klavyeden beyaz ekrana, içini dışına döküp yazarlar, anlayana aşk olsuna okusun, sonrasında efendime söyleyim, aynalar sırtını yüze çevirsin, taydaşlarım görsün kar saçlarını, sözü hesaplayıp biçtim söyledim.

Ey şair yazdığın nedir diyene, nedircik çorbası nasıl yapılır, desem tarifini veren olur mu, o zaman ne diye hediye buğday, kediye aslanın yavrusu deyim, yeryüzünde böbürlenip gezene, topukları ile mih çakanlara, boynumu bükerek dayı diyerek, aylara hakaret mi edeyim, siz söyleyin aklınızdan geçeni, bade değil kahve içtim söyledim.

Şair de parçalı bulutlu olur, ne zaman nerede gürlüyüp geçer, ne zaman sağılır gönül bağına, bazen kendi yağmuruyla ıslanır, bazen ahir dağlarına puslanır, sine bilip bir kayaya yaslanır, acıkınca yar düşüyle beslenir, göğündeki turnalara seslenir, sesinin yankısı kendine döner, söz dilime geldi seçtim söyledim.

Her şair abdaldir kendine göre, zurnayı kaptı mı peşrevsiz çalar, artık bahtınıza ne çalar söyler, hoş gitmese de ağalar beyler, bu sayıda dilimizden dökülen, belki size göre sıradan şeyler, pencereme konu ilham kuşları, ben de içeriye buyur eyledim, araya boş yere virgül koymadım, böyle doğdu bu yanaşık heceler, ağzıma ne geldi açtım söyledim.

HECE TAŞLARI**Aylık Şiir Dergisi****Genel Yayın Yönetmeni****Tayyib Atmaca****Yazışma Adresi****Haydarbey Mh. 32077 Sk.****Armada 2/D Blok Kat:2 Da:6****Onikişubat/K.MARAŞ****Telefon: 0535 391 92 50****hecetaslaridergisi@gmail.com****21. Sayı 15 Kasım 2016****ISSN: 2149-4509. (e-dergi)**

GÜL DAĞLARI'NDAN***ALEV GİTSE KÖZ GELİR**

İçimizden mavi sular aktıkça
Gönlümüzden bahar gitse yaz gelir
Sevda yüklü ahu gözler baktıkça
Üstümüzden alev gitse köz gelir.

Kaş eğilir gözlerinin suçundan
Bir ipekli sevda sunan saçından
Yanıp sönen yüreğimin içinden
Şardağı'nın karı gitse buz gelir.

Ruhumuzda sabah yeli estikçe
Sevdaları ıslak ıslak astıkça
Sitemlenip yalancıktan küstükçe
Bakışlardan mana gitse öz gelir

Aşkı unut, kitap oku, sev ilim
Gel başımdan bu sevdayı sav gülüm
Yıllar geçip yaşlandıkça sevgilim
Yüzlerinden çizgi gitse iz gelir.

Seyit Ahmet hatıralar üstüne
Gül olmazsa çiçek verir dostuna
Gönül denen padişahın postuna
Kim otursa iki cihan vız gelir.

KUL OLANI SEVMEZSİN

Bir oduna gönül vermiş diyorlar
Yanıp yanıp kül olanı sevmezsin
"Hısım" diye divan durmuş diyorlar
Niye gülüm kul olanı sevmezsin.

İnsanoğlu zevkten ölür yastan da
Dertli gönlüm bil ki senin hastan da
Bir kötüye döşek olmak isten de
Halılardan yol olanı sevmezsin.

Anlıyorum yar diyeni azarlan
Ben yanmışım ağlıyorsan huzurlan
Gül yanaklım bir zulmüme hazırlan
Damlaları sel olanı sevmezsin.

Bir billuri bir damlaya dağladım
Hasret hasret sana sevda sağladım
Boş yere mi ben gönlümü bağladım
Sanırdım ki el olanı sevmezsin.

Seyit Ahmet KUTUZMAN

Yapma derim gidiyorsun doğruna
Dur belayı çekeceksin bağrına
Bir ömrümü feda edip uğruna
Mağrur başı del'olanı sevmezsin.

Yürü gülüm aşka böyle başlanır
Kim çekerse bana döner yaşlanır
Sanki Roma putlarından hoşlanır
İki büklüm bel'olanı sevmezsin.

Dönsün dursun *Seyit Ahmet* iş için
Bir karanlık ruh olacak baş için
Kahverengi gözlerdeki yaş için
İpek örüp tül olanı sevmezsin.

İÇE DUR HELE

Ben vahşi kuşlara gönül kaptırdım
Uça dur güzelim uça dur hele
Sen benim kalbime kanlı umutlar
Saça dur güzelim saça dur hele.

Her ne çekti isem özetliyorum
Şu tutsak gönlümü azatlıyorum
Avı tepesinde gözetliyorum
Kaça dur güzelim kaça dur hele.

Vazgeçtim demedim aldan beyazdan
Haberin olmadı közden ayazdan
Baharın içinden ve bir de yazdan
Geçe dur güzelim geçe dur hele.

Şahinim her kuşa bildireceğim
Cansız serçe gibi kaldıracığım
Ben aşk kokusuna saldıracığım
Saça dur güzelim saça dur hele.

Kırılma güzelim erkeğim işte
Yüreğim kebaptır kebabım şişte
Seydahmet peşinde kervansız düşte
Göçe dur güzelim göçe dur hele.

*Hazırlayan, Arif Bilgin, Göçer Ofset, Elbistan 2002.

ŞİİR ÜZERİNE KONUŞMALAR -6-

* KEMAL TAHİR'İN DEVLET GÖRÜŞÜ

Cumali Ü. HASANNEBİOĞLU

Kemal Tahir'in Devlet Görüşü'nü birlikte düşünmeye başlarken, öncelikle romanlarına bakacağız. Bu bakışı, devlet kavramını komprime bir biçimde verdiği *Devlet Ana*'dan çok, Kemal Tahir'in diğer romanlarındaki çaresi tükenmiş, duvara dayanmış insanlar gibi parçalanmaya, yıkılmaya direnen devletin ruhsal ayrıntılarının verildiği romanlarından çıkaracağız. Bunun dışında yaptığı konuşmalar, katıldığı açık oturumlar, gazete-dergi yazıları; hatta müsvedde romanları ile bu romanları yazmak için başvurduğu bilgilerden, tuttuğu notlara kadar, kavram olarak devletin geçtiği her şey, ilgi alanımızdadır.

Kemal Tahir'in, başta tarih olmak üzere, ilgisini çeken, kafasını kurcalayan her konunun, "müzmin bir araştırmacı"sı olduğunu biliyoruz. Yakın çevresindeki dostlarından da, gerek kaynak bulmada, gerek kaynakları yorumlamada, çok değerli yardımlar aldığı bize ulaşan bilgiler arasındadır. Hem Osmanlıca, hem Fransızca biliyor olması, iki kaynaktan da yararlanması sonucunu doğurmaktadır.

"Kemal Tahir'in devlet görüşü" derken, en yakın tarihi geçmişimiz olan Osmanlı ile eşiği aştıktan sonraki Cumhuriyet tarihinin; Kemal Tahir'in 63 yıllık ömrünün son bulduğu 1973 yılına kadar olan bölümünü kastettiğimiz anlaşılmalıdır. **Kurt Kanunu** adlı romanın en arka sayfasına şu notu düşmüştüm. **"Kemal Tahir öldü, kalp krizi sonucu 21 Nisan 1973, Cumartesi TRT 13.00 haber bülteni."** Demek ki, Kemal Tahir'in, kendini anlatmaya başladığı günden itibaren, sürekli okuyarak, araştırarak, merak ederek, sorular sorarak ve cevap arayarak kendi düşüncesini geliştirip zenginleştirmesinin bir kısmına ben de şahit olmuşum. Genellikle, sanata ilgi duyanların, bir düdüklü tencerede basınç sıkışması gibi, tüm birikimlerini tek eserde ortaya koydukları ve çoğu zaman diğer eserleriyle onun gerisine düştükleri ifade edilir. Has sanatçılar ise bu şablonu hiçbir zaman kabul etmediklerinden, cins kafalarının onları yürüttüğü yolda sürekli araştırarak, hayata karşı sordukları soruların cevabını aramaya koyuldular. Has eserler de, bu ırmak akışlı düşüncelerin çocuklarıdır. Kemal Tahir'in ölümünden sonra yayınlanan taslak romanları, aslında nasıl zorlu bir yolu aşarak, düşüncesini sürekli geliştirdiğini ve değiştirdiğini açıkça göstermektedir.

Bütün bunları şunun için söylüyorum: Ölümünün üstünden bunca yıl geçmiş olan Kemal Tahir'in, sağlığında, "devlet görüşü"ne ulaşmak için ağır çalışmalar yaptığını, Osmanlı tarihi ve Batı tarihi ile ilgili birçok belge ve bilgiye ulaştığını; bunları, zaman zaman kendine has bir düşünce sentezinden geçirdiğini, ölümüne çok yakın olan yıllarda ise, gönül süzgecini biraz daha öne geçirdiğini hatırlamak istiyorum.

Hemen şunu da eklemeliyim: Bilimsel düşünce ile edebiyat arasındaki ilişkiler konusunda Kemal Tahir'den şu alıntıyı yapmışım: **"Bilimsel olarak tespit edilmiş bir konu, bir buluş tek başına edebiyat eserine temel olamaz. Edebiyatçı, bilimin vardığı yerden sonrasını zorlamak zorundadır."** (*Türk Romanı, açık oturum, Tekin Yayınevi 1969, sh 39*)

Öncelikle toplum anatomimizin incelenmesi gerektiğini düşünür. **"Batı bulsun biz kullanalım"** biçiminde bir bakış tarzını; batının bulduklarının, ancak batının işine yarayacağı noktasında reddeder. İronik bir benzetme yapar. **"Elbise yaptırırken terziye ölçü vermesini biliyoruz da, bir sistemi almak istediğimiz zaman, sosyal bünyemizin ölçülerini araştırmak neden aklımıza gelmiyor?..."**

"Biz, tarihi çalınmış bir milletiz" derken hem yakın tarihimizde, hem de uzak tarihimizdeki flu görüntülere dikkat çekmektedir. Ayrıca tarihle olan bağımızın kesilmesinin, aslında geleceğimizle olan bağlarımızın yok edilmesi, bir bakıma geleceğimizin yok edilmesi anlamına geldiğini söyler. Bütün bunlar, geçmiş tasvir ederken, sorunları tespit etmeyi; sorunları tespit ederken geleceği tahayyül etmeyi de beraberinde getirmektedir.

Kemal Tahir, **"İnsanın gerçekten rahat edebileceği, onurlu yaşayacağı bir toplum düzeni"**ni hedeflediğini, bu hedefin de, dünyanın ve Türkiye'nin ortak değerleri olduğunu söylemektedir. Doğal olarak bu iki ana konuyu, yani insanın gerçekten rahat edeceği ve onurlu yaşayacağı bir toplum düzenini sağlayacak organizasyonun adının *devlet* olduğunu ifade eder.

Hemen ekliyor Kemal Tahir, **"Türkler, yazılı tarih içinde hiç devletsiz kalmamıştır. Bu çok önemli bir şey! Elbette bir, ya da birkaç sebebi var. Sebeplerin ilki, Türklerin devlet kurmak için yapmayacakları hiçbir şeyleri yoktur. Devletten ve onurlarından kesinlikle vazgeçmezler. Onurundan vazgeçen, zaten devletten vazgeçmiş sayılır. Çünkü bir bakıma devlet, toplumun onurudur."**

Devlet-millet ilişkisinde Kemal Tahir'in, 1965 yılında yaptığı bir sohbette, şöyle bir tespiti var: **"Bizde her şey devletten beklenir, onun için de her şey devletten gelir zaten"**

Bir de devlete “baba” deriz. Başka milletlerin dilinde böyle bir deyim yoktur. Çünkü o ülkelerde devlet “baba” değil “kâhya”dır. Vermez alır.” Günümüzde, ülkemizde de bu tespitin doğruluk derecesi üzerine düşünülmekte, tartışılmaktadır. Bir kısım düşünür, böyle bir edilgenliğin, devleti baba olarak telakki etmenin, “*baba hem döver, hem sever*” kavlince bir nevi bağımlılık oluşturduğunu, milletin kişiliğinin gelişmesine engel teşkil ettiğini, söylemektedir. Daha da ötesinde, kendini devlet olarak gören güçlerin; millet ne derse desin, ne düşünürse düşünsün, kendi düşüncelerini, milletin düşünesi olarak görme eğilimi taşıdığını iddia ederler. Bu fikri savunanlar, tezlerine dayanak olarak, 1982 anayasasının başlangıç bölümündeki ikinci paragrafı göstermektedirler.

“Türk Milleti’nin ayrılmaz parçası olan Türk Silahlı Kuvvetleri’nin, milletin çağrısıyla gerçekleştirdiği 12 Eylül 1980 harekâtı sonucunda...” cümlesindeki, “milletin çağrısının” nasıl gerçekleştiğini merak ettiklerini söylemektedirler, yakın tarihimize bir eleştiri olarak.

Bunun cevabını ararken, Kemal Tahir’e dönelim: “*Batı’da ve Doğu’da farklı devletlerin ortaya çıkması, toplumların farklı olmasından ileri geliyor. Batı toplumu sınıflıdır. Doğu toplumunda sınıf yoktur.*” Bu fark, Osmanlı Devletini oluşturan en önemli faktörlerdendir.

Söz Osmanlı İmparatorluğu’na gelince, Kemal Tahir’in temel tespitlerine kulak vermek gerekir:

Dönemin koşullarına göre, Osmanlı Devleti’nin bir imparatorluk olarak 600 yıl varlığını sürdürmesinin nedenini sorularla sorguluyor:

“İmparatorlukları ne böler ne eritir?”

Soylu rakipler mi?

Osmanlı İmparatorluğu’nda, padişaktan başka herkesin reaya olduğunu, padişahın dilediğini reyalıktan çekip aldığını, onu kullanırken birtakım ayrıcalıklar kazanmasına göz yumduğunu; padişah istediği zamanda zenginliği, ünü ve ayrıcalığını bitirdiğini düşünür. Böylece, soyluların birleşip, imparatorluğu padişahın elinden almasının, ya da parçalamasının önü alınmış olur.

İmparatorlukları bölen ikinci etken ***aille***’dir. İmparator öldükten sonraki taht kavgaları devleti çökertir. Oysa Osmanlı’da devlet, oğuldan ve kardeşten yücedir. Bu devlet tutkusu, insanlık trajedisi, Osmanlı’da, devletin sürekliliği uğruna aileyi feda etme sonucunu doğurur. (*Devlet-i ebed müddet*)

Servet, zenginlik, maddî varlık da Osmanlı İmparatorluğu’nu yıkıcı bir güç olamaz. Reayanın zengin olması mümkün değildir. Zengin olmak için askeri sınıfa geçmesi, yönetici olması gerekir. Reyalıktan çıkıp yönetici kadrosuna geçince, mala, mülke, refaha paraya kavuşulur ama can tehlikeye girer: Padişahın iki dudağının arasına...

Büyük toprak sahibi olarak zengin olmak mümkün değildir. Padişah her çiftçiye onun işleyebileceği kadar toprak verir. Büyük toprak ağalarının oluşması mümkün değildir.

Geriye zengin olmak için ***ticaret*** kalıyor. Ticaret, Osmanlı ahlak ve töresinde üçüncü sınıf bir iştir. Her şeye rağmen ticarete, esnaflığa girişen reaya, zamanla insafsız, kıyıcı, hırsız olup para kazanır, daha sonra da tefeciliğe başlayıp karun olursa, hemen saraydan kethüdalık verilip askeri sınıfa geçirilir: Yani hayatı padişahın iki dudağı arasına...

“Geriye bir tek şey kalıyor” diyor Kemal Tahir, imparatorlukları parçalayan: ***Zulüm ve adaletsizlik...*** Osmanlı’da adalet uygulamasının, devlet görevlilerince eksiksiz yapılmasını zorunlu kılan bir yönetim formülü ortaya koyulur. Daha önce askeri sınıfa girip yönetici olanların, padişahın iki dudağı arasında hayatı olan kişiler olduğu söylendi. Bu yönetici kadrodan, hayatlarının devamına karşılık padişahın istediği tek şey var: Adalet.

Osmanlı’da düzgün işleyen bu sistem nasıl bozuldu: Batı’da burjuva sınıfı oluştuğu, kilisenin doğmaları (nass) yerine akıl ikame edildi. ***Hıristiyanlığa dayanan altruist ahlak yerine egoist ahlakın gelmesi, batı toplumunda bireyciliğe dayalı gelişmeyi sağladı.*** Osmanlı, bu durumu farketti. Ancak kendine yakıştıramadı egoist ahlakı. Bir bakıma, iflas etmek üzere olan namuslu mahalle bakkalına “iflastan kurtulmak istiyorsan kerhane aç” diyordu batı. ***Onurlu Osmanlı, insan eti yiyen yamyam olmayı onuruna yediremediği için, benimseyemedi egoist ahlak düzenini.***

Batı devlet/ insan tipi ile Osmanlı devlet/ insan tipi arasındaki çatışmanın acı sonucunu tespit ediyor Kemal Tahir: “*Osmanlı için batılıya benzemek, cezanın en büyüğü idi. Kendisine zina önerilen namuslu bir kadının, kendini kaldırıp uçurumdan atması gibi, Osmanlı da kendini tespihe, ibadete verdi. Ve Tanrı’nın günahlarını bağışlayıp, canını “batılı” zenginlerden kurtarmasını beyhude bekledi. İronik bir bitiş.*”

“Bir kristalle taş çarpışmış, taş kristali kırmış: Taş mı değerli, kristal mi?”

Bitmedi... **Batı ile Osmanlı arasındaki temel fark, Batı'nın tarihinin kölelik ihtiva etmesiyle başlar**, diyor Kemal Tahir ve kendi tatlı anlatımıyla, kölenin feodale karşı biriktirdiği ve nesillerinin kursağından keserek biriktirdiği paralarla, özgürlüğünü satın alışı, mülkiyetine sahip çıkışı da hikâye eder. Tespit şudur: **“İnsanlıktan çıkma bahasına kölelikten çıkan Batılı...”**

Altrüist ahlakın egoist ahlaka dönüşmesi... Bireyselliğin çıktığı doruk... Ardından sömürme içgüdü. Önce bizzat kendi ailesini, sonra mahallesini, şehrini, ülkesini... Daha sonra elinden geldiğince dünyayı sömürme arzusu. Buna karşılık yine Kemal Tahir'in romanında anlattığı **Ferruh Ali Paşa** olayı vardır. Osmanlı, Ferruh Ali Paşa'yı, Kafkasya'yı fethetmekle görevlendirir. Paşa çok zengindir. Varını yoğunu, fethetmeye gittiği Kafkasya insanına harcar, ayrıca devletten de epeyce yüklü bir parayı, o insanların refahı için kullanır. Sonunda, bir hasır üstünde kalır. Öldüğünde mezarı ziyaretgâh olur. İşte sömürgeci / emperyalist Osmanlı paşasının hazin sonu.

Devam ediyor Kemal Tahir: **“Batı, ailesiyle benzemez bize, kurumlarıyla benzemez, sınıfları; sınıflar arası kavgasıyla benzemez bize. Biz ters çevirdikleri zaman Batı, Batı'yı ters çevirdikleri zaman biz çıkarız.** (...) Batıdaki insan, sınıfının içinde savunur; doğudaki insan, ailesinin içinde savunur. Batı devlet düzeni, sınıfların dengeli yaşamasını sağlamak için kurulmuştur. Doğudaki devlet, ailenin gelişmesini sürdürmek için ayakta durur.

Öyleyse biz ne yapmalıyız? Yasalarımızı Batı'dan aktarmayacağız. Tatalım, ceza kanununu batıdan alsak, belki ceza geleneklerimize ters düşürür bizi, ama **medeni kanunu Batı'dan aldık mı, bizi varımıza, yoğunuza, bilgimize, kültürümüze ters düşürür. Sonunda kumar toplumu bu kanunu.** Halka dayalı yönetim biçimini benimseyeceğiz ama Batı'nın sınıflar arası denge sağlamak için geliştirilmiş demokratik yapısını aldık mı sindiremeyiz bunu içimize, yıllar yılı akıntıya kürek çekeriz. Bir aşağılık duygusu basar bizi boş boşuna, “demokrasiyi öğrenemedik” demeye kalkarız. **“Yönetim; toplum ve insan yapısına göre olmayacak mı? İnsan ve toplum yapısı başka olunca, yönetimin de başka olmasından öte, çıkar yol düşünebilir misiniz?”** diyor Kemal Tahir devlet babında...

Kemal Tahir, 600 küsur yıllık bir imparatorluğun, çeşitli coğrafyalarda; farklı din, ırk ve kültürdeki insanları, dönemine göre özgür, demokrat ve hatta laik (Bu kavramı, insanlarda inanma ve inandığı gibi yaşama özgürlüğüne devletin müdahil olmaması anlamında alıyorum.-c.ü.) bir ortamda, olabildiği kadar mutlu yaşatma becerisi gösteren yöneticilerin, yönetimi, bütün yolların adaletle çıkacağı bir biçimde düzenlemelerinin büyük bir başarı hikâyesi olduğunu söylemektedir. Bu, günümüzde, yerli ve yabancı birçok bilim adamı tarafından da kabul gören bir yaklaşımdır. Osmanlı'nın, Balkanlar ve Ortadoğu gibi iki barut fiçisini, yıkıldığı güne kadar, yani dünyada kıskırtılmış **dar milliyetçilik** fikrinin çok etkin olduğu güne kadar, kendi iç çalkantılarına rağmen, “gül gibi idare ettiği”, bugün salim bir kafayla düşünüldüğünde, çok sağlıklı bir sonuçtur. Günümüzde dünya, bu bölgelerde çıkarılan sorunlarla başa çıkamamaktadır. Kudüs gibi bir saatli bombayı, bir müfreze asker ve bir onbaşı ile yönettiğimiz, efsaneleşmiştir. Belki bazı hatalarına rağmen, etkin olduğu bölgelerde Osmanlı'nın adaletle hükmettiği, insan onurunu öne aldığı, yönetimi altındaki insanlara, yönetimde yer verdiği bilinmektedir. Şimdilerde, doğru düşünenler, **insanoğlunun ilk çağdan bugüne kadar sadece adaleti, adil yöneltmeyi aradığına** inanmaktadır.

Günümüzde de, çeşitli kültürlerden insanları, bünyesinde, bir arada tutan devletlerin, adaletle, hiç olmazsa kendi insanına adaletle, olabildiğince büyük önem verdiğini görüyoruz. Bütün yönetim bilgisi kitaplarının ilk ögüdü, yönetici için, âdil olmaktır. Peygamberimizin, henüz tebliğle emrolunmadan önce, Mekke'nin adaleti arayan gençlerinin kurduğu **“Hil'ful-füdul”** örgütüne üye olduğu, bu örgütün, Mekke'nin, soylu davranabilen gençlerinden oluştuğu, amacının da **“Haklı olan güçsüzün hakkını, haksız olan güçlüden almak”** gibi âsil bir kapsamı olduğu bilinmektedir. Peygamberimizin, tebliğden sonra bile, “Şimdi de böyle bir organizasyon olsa, girerim” dediği nakledilmektedir. Çünkü, adalet yüce bir değerdir; her dönemde ve herkes için.

Bir şey daha söylüyor Kemal Tahir, **Arnold Toynbee**'nin şu sözünü aktararak: **“Tarihteki imparatorlukların içinde, geleceğin dünya devletine en yakın olan, onun çekirdeğini taşıyan tek imparatorluk, Osmanlı İmparatorluğu'dur.”**

Kemal Tahir'in romanlarında, mutlaka tarihe ilgi duyan, tarihi olaylarla bu günü değerlendiren birileri vardır.

Bu, **Esir Şehrin İnsanları**'nda olduğu gibi, İngiliz subay **Sir Henry Dickson**'dur. Şöyle demektedir: **“Bizans uyuttu sizi... Çürümüş Bizans, Türk'ün canlı ruhunu bozdu, yumuşattı, pelteleştirdi...”**

Bazen, **Yorgun Savaşçı**'da olduğu gibi, **başibozuk paşası Halit Paşa**'nın, kendisini terk eden köylüleri için, “Onlar artık gelmezler. Uşak kısmının bağlılığı, efendisi tekerleninceye kadardır. Gelseler de yanımıza götürmem, korkarım. Şu belimdeki kamayı almak için, beni arkamdan vururlar” sözü ile uşak ruhlu insanların, günümüz politikasında, daha dün topluluklarda, elini hürmetle öptükleri insanları, başkaları vurup devirince, hemen terk etmeye yöneldiklerini anlatmaktadır sanki.

Ya da, yenilgiden sonra, İstanbul'da, "subay barınma evi"nde, gözleri kör olduğu için, hatıratını yazarken, evrakları Teğmen Selim'e okutmak zorunda kalan Yarbay Naci'nin, okuttuğu bir belgede, takviyeli **10. Kafkas Alayı**'ndaki asker ve zabıtlardan birçoğunun, şiddetli sıcakta susuzluktan öldüğünün yazılması üzerine, Teğmen Selim'in isyanını anlatır. Sarıkamış'ı anlatan Teğmen Selim, 14 Aralık'ta, Enver Paşa'nın Köprüköy'e geldiğini, herkesin soğuktan donduğu o gün ki Teğmen Selim de herkes gibi sıkı sıkıya giyiniktir, Enver Paşa'nın sırtında ceketten başka bir şey olmadığını, insanüstü olduğunu, üşümediğini söyler.

Bu arada, subay barınma evi'ne romanın kahramanlarından **Cehennem Yüzbaşı Cemil**'in arkadaşı İsmail Üsküp gelir, Cemil'e der ki; "**Ortada bir tek komutan olduğunu söyle şuna Cehennem! Kaputlu da bizim sidikli Enver'di, kaputsuz da!**"

Sanki günümüz Türk siyasetini, siyasetçisini, daha doğrusu insanımızı, hepimizi tarif etmektedir; **rol yapıyoruz, samimi değiliz. Cumhurbaşkanı bir yıl önce kırmızı ışıkta duruyordu. Rolünü yaptı, imajını oluşturdu. Bir yıldır kırmızı ışıkta durduğunu gördünüz, duydunuz mu?**

Kurt Kanunu'nda ise **İttihatçıların İaşe Nazırı Kara Kemal**'in evinde saklandığı çocukluk arkadaşı Emin Bey'e anlattıkları...

"Başından beri sevemedim bizim komitacıları. Çok zorda kalınca kullanmadım değil ama kullanmak başka sevmek başka. **Yakup Cemil** işinde başarılı olsaydım temizleyecektim hepsini. O zamandan beri dış biler bu takım bana. İlk başlarda bunlar her öfkeli baktığım adamı öldürmeye atılmak gösterisi yaparlardı

(...) **Bizim ömrümüz, bütün suçlarımızı muhaliflere yüklemekle geçmiştir. Büyük politika sandık bunu**

(...) Muhalefetsiz hükümet kurma isteği, devleti alet ederek, hiçbir ceza korkusu duymadan, bol bol suç işleme zevkinden geliyor. **31 Mart** bizim marifetlerimizdendir. Düşünsene, en güvendiğimiz subayların komutasındaydı bu taburlar. Asker başkaldırdığı zaman neredeydiler? Sonra neden harp divanına çekip, asmadık, ödevlerini bırakıp savuşan bu herifleri?

(...) Bizim alık **Cemal Paşa Suriye'de** vatanseverleri astı, sağlam suç delillerine dayanarak. Nerden ele geçirdi bu sağlam delilleri? **Fransız Başkonsolosu**, savaş açıldıktan sonra gidecek. Adettir kâğıtlarını yakar, Allah'ın işine bakmalı ki, kâğıtları yakan cingöz Frenk diplomatı, nasılsa, kendileriyle işbirliği yapan Arap vatanseverlerinin listesini unuttur. Budur Cemal paşamızın harp divanında kullandığı delil.

(...) **1914'te yabancıların altı bin okulu vardı Osmanlı İmparatorluğunda. Neden açmışlar bunu? Niçin bunca parayı harcamışlar? Akıllanalım diye mi? Hayır, işe yarar ajan yetiştirmek için**

(...) Halkımız bütün tarihi boyunca sosyal adaleti uygulayacak devleti aramıştır. Bizi acele parçaladılar. Osmanlılığı, Halifelikle birlikte ortadan kaldırdılar.

(...) **Sevmezler yabancılar, yerli iktisat kurumları kurmaya çabalayanları.** Almanlar da beni bunun için sevmezlerdi. **Borç isteyenleri severler, hele rüşvet alanlara bayılırlar.** Kendi yağı ile kavrulmaya çalışan doğulu suç işliyor sayılır Batılılarca.

(...) **Kültür ve siyaset, sermayenin iki itaatli hizmetçisidir.**

Yine **Kara Kemal**'in Cumhuriyetten sonra kurmaya çalıştığı **Milli İktisat Müesseseleri** konusunda **Mustafa Kemal**'i ziyaretinde anlattıkları, her zaman geçerliliği olabilecek kurallardır. Bugün de yetmiş küsur yıllık Cumhuriyetin tamamında da, devlet, bu yanlışları, birikerek bugünün sorunlarını oluşturmuştur.

Şöyle diyor Kara Kemal Mustafa Kemal'e:

"İçeride devlet desteğiyle yerli zengin yetiştirmeye sapıldı mı, bunun bizim gibi memleketlerde, üst idareci kadrolara sivaşmaması mümkün değildir. Üst idareci kadrolar, milli zenginlerle ortaklık ta kursalar, rüşvet karşılığı aracılık ta yapsalar, keselerine atıklarının her zaman on katını, çoğu zaman hatta yüz katını şuna buna sus payı verip çarçur ettirirler. Bu durum içeride ister istemez bazı alanlarda zengin edeceklerinin işlerini kolaylaştırmak için **tekeller** kurmaya zorlar hükümetleri. **Devlet işletmelerinin zararına katılmadığından kaymağını alarak, fazladan pazarı tekel şartları içinde tutarak iş yapanlar, Batı anlamında kapitalist olamazlar.** Bunlar ne kadar çok zenginleşirse, devleti o kadar didikler, temelini o kadar çok oyar. Bunlar, içinde buldukları şartlar dolayısıyla, sınıf şuuruna varamadıkları için, kendi devletlerini kurmaya yönelemezler. Tersine, **hiçbir sorumluluk yüklenmeden, Batı anlamında sınıf karakteri olmayan, enikonu sahipsiz devleti, kendi adlarına çalıştırıp soymayı, çıkarlarına daha uygun bulurlar.** Bu düzende doğulu devlet halklara karşı ödevlerini yerine getiremez olur. Halkın düşmanlığı, bir anlamda da umutsuzluğu arttıkça artar. Yüksek idarecilerle, onların hırsızlık ortakları da, bu umutsuz halklara gittikçe daha kötü örnek olurlar. Bir yandan zenginlik düşmanlığı alıp yürürken, öte yandan **insanlar içinde debelendikleri yoksulluktan ancak vurgunla, kanunsuz çarpmalarla, lotaryalar yoluyla kurtulacakları inancına varırlar.** Böyle ortamda hırsızlık ayıp olmaktan çıkar, toplumun en alt tabakalarında sürünenler bile, hiç olmazsa çocuklarını okutup bu soygun çetesine katmayı biricik amaç edinirler. Böyle ortamlarda, halklara doğruları anlatmak giderek imkânsızlaşır. En akıl almaz yalanlar, hayaller tabulaşarak en açık gerçeklerin yerini tutar. Bu sebeple, böyle ortamlarda **siyasi partiler ister istemez birer yalan fabrikası**

haline gelir. Seçmen söylenene değil, hangisinin iktidara daha yakın olduğuna, yakın olanlardan da hangisinin vurguna daha açık, daha yatkın olduğuna bakar. Böyle durumlarda politikacıları hırsızlıkla suçlamak, onların seçim güçlerini azaltmaz, artırır. “ diyor.

Sizce 1926’dan önce yapıldığı kesin olan bu konuşma, ilk baskısı 1969’da yayınlanan kitapta yer aldığı halde, yazarı da 1973’de öldüğüne göre, nasıl oluyor da 2001’i anlatıyor? Nasıl?

Devam ediyor Kara Kemal, bu kez Emin Bey’e;

“Bir politikacı için en büyük ceza, devletin kendi elinde batmasıdır. İmparatorluğu elimize geçirdiğimiz zaman **nüfusu 35 milyonu.** Yedi düvelin kâğıt üstünde de olsa bizim saydığı **bir milyon sekiz yüz bin metrekare toprağı vardı.** Sınırları Kongo’yu, Sudan’ı, Eritre’yi, Somali’yi içine alıyordu. Tunus, Fas, Libya, Mısır, Kıbrıs resmen kaybedilmiş değildi. **Bu koca imparatorluk bizim elimizde ölmüştür.”**

(Emin Bey ise, Kara Kemal’in ölmesinden, kendisinin yargılanmasından sonra, tarihle birlikte, Kara Kemal’in kendine anlattıklarıyla genç gazetecilere şunu aktarır):

“Halifeyi İngilizler alıp gittiler de, halifeliğini neden sürdürmediler? Halifeliğin kaldırılması işi, bizden çok, Müslüman sömürgeleri olan büyük devletlerin işine gelse gerek.”

-“Halifelik sürülüp çıkarılırken, **Fener Rum Patrikhanesi**’nin İstanbul’da bırakılmasına akıl erdirmek zordur.”

-“Türkçeden başka dil bilmeyen **Anadolu Rumları** gönderildiği halde İstanbul’un Feneryot Rumları neden bu işin dışında tutuldu?”

-“**Tekkeler** kapatıldığı halde **Mason Localarına** neden dokunulmadı?”

-“Osmanlılığın, bütün iyi yönlerinin reddedilmesine karşılık, **dış borçlarının** yüklenilmesine (üstelikte altın olarak) akıl erdirmek zordur.”

Bir de **“Yol Ayrımı”**nda eski ittihatçılardan **Dr. Münür**’ün ağzından Kemal Tahir’i dinleyelim:

“Beşbuçuk ay sürmüştür Lozan Anlaşması’nın bütün oturumları. Mahzenler dolusu arşivleri düşün, delegelerimiz incelediler mi bunları? Kılı kırk yardılar mı? Hayır! Çünkü İstanbul hükümeti delegeleri, yani konunun asıl uzmanları bizim isteğimizle sokulmadı bu konuşmalara. Dört milyon üç yüz seksen küsür kilometrekarelik imparatorluğun yedi yüz yıllık hesapları tasfiye edildi beş ay içinde. Buna tasfiye denmez mirası reddettik. Değil bir dünya imparatorluğunun mirası, bir mahalle bakkalının mirası bile, bizim bugünkü mahkeme usullerimiz göz önüne getirilirse, bu kadar kısa zamanda tasfiye edilip karara bağlanmaz.”

“Yunan üst üste yenildiği halde **“Megalo İdea”**dan vazgeçiyor mu? Bir milletin tarihsel istekleri, tarih süreci ölçüsünde elde edilir. Yunanlılar çeşitli zamanlarda oniki adaları, Kıbrıs’ı istediler, bazı fırsatlardan yararlanarak sözler de aldılar. Şimdi fırsat verdikçe bunları kazanmaya çalışacaklar. Nitekim Anadolu’da yenildikleri halde, Lozan’da, Batı Trakya’yı bizden almayı bile başardılar, sanki biz yenilmişiz gibi. Böyledir milletlerin milli amaçlarına varmaları

(...) Hele rejim değişmelerinin tarihsel haklardan vazgeçmekle hiçbir ilintisi olamaz. Sözelimi **Bolşevikler Çarlık İmparatorluğuna pekâlâ sahip çıktılar. Nitekim Fransa cumhuriyetçileri de kendilerinden önce kendilerinden sonra çeşitli krallarının kurmuş oldukları imparatorluğu rejim değiştirdik bahanesiyle kimseye bağışlamadılar.**” Ve ekliyor Dr. Münür:

“Biz batıyla er geç ister istemez hesaplaşmak zorundayız”

Şimdiye kadar Kemal Tahir’in **Devlet Ana** dışında romanlarından, konuşmalarından devlet konusunda düşüncelerini aktarmaya çalıştım.

Rahmet Yolları Kesti romanını da size dört maddede özetlemek istiyorum:

a-**Eşkiyalık** hırsızlıktır.

b-**Eşkiyalık** devletin zayıf düştüğü, büyük sarsıntılar geçirdiği dönemlerde görülür.

c-**Eşkiyalık** olan yerde üretim şekilleri zayıflar. Kimse soyulacağını bilerek üretim yapmaz.

d-**Eşkiyalık**, merkezi devlet güçten düştükten sonra, devleti yıkacak bir güç olarak, iç ve dış düşmanlar tarafından aralıksız kullanılmıştır (Çakırcalı örneği)

SONUÇ YERİNE

Kemal Tahir, romanlarında, kahramanına devlet felsefesini yaptırmıştır. Doğru yanlış birçok şey, kahramanlarının ağzından dışa vurulmuştur. Çeşitli konulardaki görüşlerini roman kahramanlarına anlattırır. Hatta bu, bazen, o kahramanının boyunu aşan derinlikler taşıyabilir. Arap meselesini, Osmanlı-İngiliz ilişkisini, Lavrens’i, **“Kelleci Memet”**in cahil babasına anlattırır. Bazı insanlar kendilerini aşan felsefeler yaparlar.

Devlet Ana’daki Yunus Emre, birçok romanındaki Doktor Münür, Gazeteci Murat zaman zaman Naima, Evliya Çelebi aslında yıllarca mahpushanede Anadolu insanını gözlemleyen, tarihle gününü birleştiren Kemal Tahir’i konuşur.

Öte taraftan Osmanlı İmparatorluğu'nun ve Türkiye Cumhuriyeti'nin tarım siyasetindeki, eğitim siyasetindeki, dış ilişkilerindeki, ekonomi siyasetindeki yanlışları ve doğruları, yine romanlarında, kahramanlar aracılığıyla didiklenir.

Kemal Tahir'den öğreneceğimiz nedir?

Bir Batılı arkeolog kazı yapmaktadır. Kemal Tahir kahramanına sordurur çorbacının ne aradığını. Çorbacı cevap verir: "Ben burada sizin geçmişinizi aramıyorum, geleceğinizi arıyorum."
Aslında biz de Kemal Tahir'de geleceğimizi aramaya çalıştık az-biraz.

KEMAL TAHİR'İN ROMANLARINDAKİ OLAYLARDAN ÇIKARILACAK GÜNCEL DERSLER

1. Tarihten kopmak, aslında, gelecekte kopmak anlamına gelir.
2. Kötü araçlar kullanılarak işi şeyler yapılamaz Osmanlı bunu "**kem alatla kemâlat olmaz**" şeklinde klişeleştirmişti.
3. Birbirine benzemeyen insanların oluşturduğu toplumlar, yüzde yüz benzer kurallarla, yasalarla, kalıplarla yönetilemezler.
4. Her şeyde ilk gerekli olan şey "**adam**" olmaktır. Sorumluluğun bilincinde "adam gibi adam". Vefa duygusu olan, eleştireceği insan çok güçlüyken eleştirebilen, düşene vurmayan, gerçek bir soylu davranışı ortaya koyabilen adam. Devlet adamı da, yargı adamı da, iş adamı da, din adamı da, siyaset adamı da... bu seçkin adamların içinden çıkmalıdır. **Önce "adam" olmalı, sonra "devlet adamı", daha sonra da "devlet"...**
5. İnsan, günahında da, sevabında da samimi olmalı. Rol yapmamalı, yalana başvurmamalı. Yaptıklarını kafasında ve gönlünde önce kendine izah edebilmiş olmalı. Kalbiyle yaşamalı, oyun oynamamalı. Delikanlı olmalı.
6. Devlet, insanın rahat edeceği ve onurlu yaşayabileceği bir ortam oluşturmakla görevlidir. Onur olmayınca devlet olmaz. Çünkü devlet, toplumun onurudur.
7. Bir Devletin rüyası, hayali olmalı. İdealleri olmalı.
8. İnsanoğlu, ilkçağdan beri sadece adaleti, adil yönetilmeyi aramıştır.
9. İnsanlar arasındaki ilişki bir onura dayanmalı. "Uşak kısmının bağlılığı efendisi tekerleninceye kadardır." Öte yandan, millet ile devlet arasındaki ilişki de onurlu olmalıdır.
10. "Biz Batı'yla er geç, ister istemez hesaplaşmak zorundayız."
11. Küçük su sızıntıları, kendi yolunu oluşturarak derelere kavuşur, dereler çaylara, çaylar ırmaklara, ırmaklar denize; okyanusa... Doğa da örneklemektedir ki; **büyük hareketler, birleşmelerle meydana gelir. Bölünmelerse hicran ve hüsrarla sonuçlanır...**
Büyük düşünenler okyanuslara kavuşur.

* "Benim şairlerim..."

Benim şair olan şairlerimi, birçok yazımda ve konuşmamda açıkladım zaman zaman. Bir de şair söylemediği, en azından şair olarak bilinmediği halde, başka özellikleriyle anılan şairlerim var. Onlardan da söz ediyorum kimi zaman. Yine de bilinmeli ki; **Fethi Gemuhluoğlu, Kemal Tahir, Malcolm X, İmam Abdullah Harun, kalp kırıklığından ölebilen onurlu insanlar, Kızılderililer, türküler söyleyebilenler** ve daha nice si benim şair bildiğim, dediklerini yüreğime naksettiklerimdir.

/Kemal Tahir'i şimdi sizlerle paylaşıyorum. Hemen sonra da **Fethi Gemuhluoğlu**'nu sunacağım.../
Bu konuşma, 30 Mayıs 2001 günü, Ankara'da **Server Vakfı**'nda yapılmıştır.
Diğer konuşmacı, **Prof. Dr. Kurtuluş Kayalı**'dır."

DAĞ/VEDA**Ahmet YALÇINKAYA****DAĞ**

eteği başka halka, başka halkadır başı,
belli ki kendisine süs yapmıştır gümüştten.
koynunda toprak, çiçek, taş ve su arkadaşı;
heybeti sanki çıkmış masaldan veya düştten.

altında ince yollar bitmez tükenmez umut,
omzunda nefes alır gelen bilge fırtına...
ellerinde aldırılmaz bir kelebek gibi mut;
dolaşır akli gökte, özgürce, kana kana.

fakat o bile ürker insanın gizeminden,
med cezir gibi aysar gözlerinden kızların.
kim suyla deler taşı, sade su verip tenden
ve ışığını başka kim çeker yıldızların?..

VEDA

Veda bir göçmen kuş kanadı desem,
Belki yürek delen bir şaşkın mermi...
Veda faniliğin soyadı desem;
Ömür bir lahzadan fazla sürer mi?

Kimleri tanırım bilmem kaç yıldır,
Hepsi göz kırpacak kadar yer tutar.
Veda vakti gelmiş gönlünü kaldır;
Zaman alır seni yabana atar...

Her ayrılık bir dert, bir yeni düğüm:
Acep aranılan çocukluk mudur?
Veda beyaz hüznün, asıl gördüğüm:
Hayat gözyaşıymış, çare yok mudur?

SANIRSIN Kİ**Hilmi AYDIN**

Ellerim titriyor, gözlerim şaştı
Yaşım kırkı bulmuş paslandım sanma
Aslıydı, şirindi aklım karıştı
Gönlüm on beşinde uslandım sanma

Elime gurbetin kokusu sinmiş
Giderim ardımda kalanlar bin'miş
Sevdam fırtınaydı sanırım dinmiş
Hadi git yoluna, seslendim sanma

Bilmezsin içimde kanayan derdi
Cevapsız sorular beynimi yerd
Ruhum hep deliydi, her dem gülerdi
Acıdır giydiğim süslendim sanma

Yolumuz nereye çıkacak böyle
Yaşımız kaç zaman akacak böyle
Herkesi bir kahr yıkacak böyle
Ben de bir çınara yaslandım sanma

Söylesem duymazsın duysan anlamaz
Sağ kulağı geçtim sol da çınlamaz
Gözlerim dut yemiş, dilim tınlamaz
Konuşan kalemdir, hislendim sanma

Saçına takılan gülden bana ne
Yoluna dökülen dilden bana ne
Ellerini tutan elden bana ne
Koynunda yatsam da pislendim sanma

İçim de temizdir benim dışım da
Yazım da güzeldir kara kışım da
Her bahar gördüğün esrik başımda
Bir yalan sevdadır sislendim sanma

SEYDAHMET KUTUZMAN

Arif BİLGİN

Can, arkadaşım Seydahmet ^[*]'in yüzü, hayattan beklediğini bulamayanlara has, yarı küskün, yarı kırılgan bir görünümü taşıdı. Esmer teni, enli ve kara bıyığı, gür karakaş ile kaşlarının hemen üstünden başlayan gür, kirpi, asi saçlarının simsiyahlığı, yüzünü biraz daha azgın, biraz daha gölgeli ve biraz daha gülmez gösterirdi. Oysa gülmeyi, hatta kahkaha ile gülmeyi ne kadar çok severdi. İriye yakın, anlamlı, kahverengi, ışıltılı yanan, zekâ pınarı olduğunu hemen belli eden gözleri vardı. Anında fark edilen ve insanlara bir güven huzmesi yayan siması, boyunun orta, hatta kısaya yakınlığı, hafif öne eğik yürüyüşüyle hafızalardan gitmeyen silueti, inci, yakut, altın, elmas dolu; sadece zor, ama haklı olarak kırıldıklarını, kıran özür dilemedikçe affetmeyen katılığı bir köşesinde taşıyan, mücevher dolu kalbi vardı.

Latifeden hoşlanan; o nispette de karşısındakini kırmaktan çekinen, sanki gül harmanı, sanki çiçek bahçesi gönül sahibiydi. Bırakın üçüncü şahısları, neredeyse muhababına bile fark ettirmeden muhtaç olduğunu bildiği dost ve tanıdıklarına, çeşitli yardımlar yapan ve bunu sadece Allah rızası için yapan muhteşem vicdana sahipti. Birlikteyken içinden geldiği gibi rahat ve samimi olduğu, belirli bir grup arkadaşı dışında, ünlü, mevkii sahibi ve zenginlerle birlikte olmayı hiç sevmeyen; ama tam aksine kenarda kalmış izlenimini veren tanıdıklarıyla zaman zaman birlikte olmayı ihmal etmezdi. Daha çok "A Takımı" saydığı üç beş kişiye rastlamadığı zamanlarda bunalan ve hemen, o dakikada onlarla birlikte olma yollarını arayan, bulan ve sükûna eren ruha sahipti. Nefes nefes, şiir şiir yanan; bir patlamamış volkan gibi âhını, feryadını; üzüntüden, sıkıntıdan oluşmuş kıvrımlarında ya da hiç ummadığı davranışlarla ortaya çıkmış burkuntularında yankılandırıan ruha sahipti.

Evde çoğu zaman yalnız, ama dışarıda hemen hiç yalnız olmayan; bir dost bulamazsa çayını hızlı hızlı yudumlayıp evine, evdeki yalnızlığına sığınan varlığı... Evlenmeyen, evlenmeyen; evlenmeye sanki kısa ömrünü biliyor gibi direnen ve "Bana tahammül edemezler..." kalıbındaki özgüven zedelenmesini ruhunda taşıyan, ailesinin, yakın dostlarının ve birçoklarının uzun ve etkili ısrarına rağmen bekârlıktan ve bakirlikten ayrılmayan şair... İyi ki evlenmemiş şair...

Günde üç dört paket sigara, otuz kırk bardak demli çay, içen şair. (Bana tahammül edemezler demesinin arkasında acaba bu iki tiryakiliği de mi yatmaktaydı.) Evdeyse, günün herhangi bir saatinde, gecenin ikisinde, sabahın onunda, öğlede kindi de çay demlenmesini ister ve doyup usanıncaya kadar içer, aklına düştüğü, ciğerlerinin, parmaklarının, dudaklarının aradığı her saatte sigarayı duman duman savururdu.

Herkesten çok üşüdüğü için kolay kolay kapıyı, pencereyi de açtırmazdı. Dolayısıyla evde oturdukları oda sigara dumanından adeta 'ekmeklik' gibi olurdu. İki küçük, biri büyük üç kardeşinin ve ziyaretine gelen ahbablarının savurduğu dumanlar da cabası, evde göz gözü görmezdi. Sigarasının ve dumanının çokluğunu vurgulamak için anlattığı şu anısını zikretmeden geçemeyeceğim: Seydahmet, epey yaşlıca olan annesi Fatik Hanım, rahatsızlanınca doktora götürür. Doktor muayene ettikten sonra: "Teyze, ciğerlerin iyice dolmuş. Nefes darlığın ondan; artık sigara içme" der. Fatik Hanım doktorun söylediklerine bir anlam veremez. Seydahmet araya girip durumu anlatınca mesele ortaya çıkar. Her gün yatana kadar aynı odada oturduğundan, bu sırada da Seydahmet en az bir, bir buçuk paket sigara içtiğinden; meğer kadıncağız duman altı olmuş!

1978'de pekişti dostluğumuz; çok hızlı gelişti. Askerden henüz dönmüş tayin bekliyordum; o ise TKİ'de yaklaşık bir yıllık memurdu. Nasıl da birden bire birbirimize bağlanmıştık; sanki yıllardır birbirimizi aramış da yeni bulmuşuz gibi bir halimiz vardı. Düşünce, duygu, ilgi ve yorumlarımızın, bazı kişi ve kuruluşlardan beklentilerimizin paralellik taşıdığını gördükçe pekişmişti bu arkadaşlığımız.

Bir yıl kadar önce, ilk tanıştığımız ama 'merhaba'dan öte pek konuşmaya fırsat bulamadığımız gün, şair büyüğümüz, merhum Cansız (Hacı Ahmet Güllü) onun için "Güzel şiir yazabilecek biri" demişti. Bir çay içimi kadar birlikte oturmuştuk. Aklımda hep sevgi dolu, ama biraz mahcup bir çehre olarak kalan bu dostumu, yeniden şiir yazmaya teşvik ediyorum, O artık bıraktığını ve yazdıklarını hep yırttığını söylüyor, "Zaten pek iyi şiir yazamıyorum" diyordu. Tevazu gösteriyor gibi geliyordu bana; yakasını bırakmıyor ve ille yeniden başlamasını istiyordum. O günler, o haftalar ve o aylar hep birlikteydik. İkimizdik, birbirimize yetiyorduk. Her gün sonunda da bir sonraki günü buluşma saatini ipele çeker olduk. Fark etmişim ki oturup kalktığı, boş zamanlarında ziyaret edeceği bir tane bile arkadaşı yoktu. Ben ona adeta bir can simidi gibi olmuşum. Her ayrılışımızda sonraki buluşacağımızı ille garanti eder ve dakikası dakikasına vakti belirlemek isterdi. "Tam on ikiyi çeyrek geçe gelirim; burada bekle beni e mi?" derdi. Öğle tatiline çıkar çıkmaz da gelirdi; beni bekler bulunca da -ki hep buldu- Allah'ım nasıl sevinir, sevincini belli etmiyor gibi nasıl da belli ederdi.

Yaşça benden bir iki yaş büyük olan dost ya da yakınlarıma ismiyle hitap etmeyi hep saygısızlık kabul etmişimdir; ağabey demek de pek uymuyordu, bu yüzden onlara ya “mirim” ya da “şeyhim” derdim. Seydahmet’e de hep ama hep ‘Şeyhim’ demeye başladım. Arkadaşlığımız, çarşının içinde, düzayak girişi olan, eski müftülüğün altındaki çay ocağından öte geçmeyen “Rahmi Eray Kütüphanesi Yaptırma ve Yaşatma Derneği” adlı o küçük mekânda sürüyordu.

Şiir yazma, okuma ve eleştirmelerden arta kalan zamanlarda dinî, tarihî, edebî, fikrî birçok konuda tartışıyor; Osmanlıca çalışıyorduk. Onun Siyasal Bilgiler Fakültesi’nde okurken öğrendiği ve benim de eski yazıyı okumayı bilmemden dolayı oluşan aşinalığı geliştirmeye çalışıyorduk. Aramıza önceden tanıdığım arkadaşlarım veya birkaç yaş büyük, birkaç yaş küçük yeni tanıştıklarımız da katılıyordu. Ben ‘Şeyhim’ diyordum ya, tanışıp beraber sohbet etmeye başlayan hemen herkes de daha sonra ‘şeyhim’ demeye başladı. Ben dediğim için değil tabii, bu hitap ona sınıyordu hakikaten... Aylarca, yıllarca herkes “şeyhim” dedi. Bu onun takma unvanı değil adı gibi oldu. Gençlerden babası yaşındaki tanışlarına, daire arkadaş ve amirlerinden esnaflara, hatta başka illerde yaşayan şair dostlara kadar herkes ona “şeyhim” demeye başladı.

Devamlı yazmaya ve okumaya zorladım onu, ısrarla da şiire. Daha önce yazdıklarını yırtmış; sadece bir kaç tane, bir kaç da yarım beş altı şiir kalmış aklında. Onları da bir kâğıtlara yazdırmıştım. Beni sevmiş ve kaybetmek istemiyordu. İşte bu yüzden kırmak da istemiyor, şiire teşvik edişime, içindeki cevherin bir volkan gibi homurtusunu sürekli duyduğundan, karşı da koyamıyor ve yavaş yavaş küçük şiirlerle cevap vermeye başlıyordu. Kelime kelime, satır satır inceliyor, beğenmediğim her kelime, mısra, beyit veya kıtayı bir kuyumcu gibi işlemeye çalışıyorduk. Şiir tamamlanınca da bulduğumuz ilk kâğıda (bu kâğıt, içtiği Bafra sigarasının dışının iç yüzü olabilir, o sırada okuduğumuz gazetenin reklam sayfasındaki boşluk olabilir, oturduğumuz çayhanedeki boşalmış şeker kutusunun bir parçası olabilirdi) yazar ve bana verirdi.

Bu eleştiri yılları içinde sadece bir şiirinde kullandığı ‘hurda’ kelimesine gücüm yetmemiş ve tüm ısrarlarıma rağmen onu değiştirmemişti. Böylece on yılı aşkın süredir yazdığı şiirlerin bir kopyasını eliyle yazdı ve bana verdi. Daha sonra daktilo alınca onunla çoğaltır ve yine bir nüshasını verirdi. Sanki benim saklamamı ister, sanki ‘güvenli ikinci bir yerim olsun’ der gibiydi. Bunu yıllar sonra -vefatından da yıllar sonra- onun Gül Dağları adını verdiğimiz şiir kitabını hazırlarken çok daha iyi anladım. Zaman zaman elerdi şiirlerini. Kimi hassasiyetleri depresir, güzelliği ne kadar muhteşem olursa olsun o şiiri yırtardı. Hep sakladım o şiirlerini hâlâ da saklıyorum, iyi ki saklamışım.

Son zamanlarında şiirlerini birkaç kere elemiş ve gittikçe azalttığı şiirlerini daktilo ederek dosyalamıştı. Hastalığının arttığı bir zamanda ziyaretine gittiğimizde; birden celallenip kalan tüm şiirlerini kaptığı gibi sobaya atıp yaktığını söylemişti. Şunu samimiyetle ve gururla ifade ediyorum: çok sevdiğim ve çok kıymet verdiğim bir dostumun tüm şiirlerini, bir sebeple yırtıp attığından dolayı kendisinde bile olmayan şiirlerini bile alıp dosyalamıştım. Başka bir deyişle kendisinde bile olmayan nice şiiri bende vardı. Sorduğu, “Arif şu şiirim sende var mı?” dediği olurdu. İsterdi bazılarını, kimisine memnun olur kimisi için sitem eder gibi kızardı. İstedikinin bir nüshasını getirirdim, alır okur, ya yine yırtar ya da katlayıp cebine koyardı. Çoğu zaman da; “Benim yurttuğum, attığım şiirlerimi bile saklıyorsun, ne var sanki bunlarda...” demekten de kendini alamazdı. (Bu benim, koleksiyonculuktan da öte özel bir hobimdir. Bende daha birçok adı duyulan ya da duyulmayan yöremizdeki şairlerin şiirleri vardır. Bir gün gerekli olacağına inandığım için saklarım. İyi ki de saklamışım!)

Yakmadan önce özenle dosyaladığı, Abdulmuttalib Dere ile Orhan Poyraz’a da verdiği ve onların da muhafaza ettikleri nüshalarından anlaşıldığı gibi Seydahmet, 104 şiirini saklamaya değer bulmuş; oysa görüldüğü gibi, arşivimden çıkartıp yayınlamaya uygun bulduklarımınla birlikte Gül Dağları kitabında 170 kadar şiiri vardır. Ayrıca yayınlattıkları için Ali Akbaş, Avni Doğan, Âdem Konan, Celalettin Kurt gibi arkadaşlara verdiği dosyalarda daha az sayıda şiirin olduğunu biliyorum.

Kitapta birkaç tane eksik, yarım, okunamayan, bazı arkadaşlara takılmak için yazdığı şiirlerine yer vermedim. Bunlardan başka kaliteden ödün verme pahasına tüm şiirlerine yer vermeye gayret ettim. Sanki daha genç yasta öleceğini sezmiş gibi, bu yüzden birçok şeyi tehir etti. Şiirlerini dikkatli okuyanlar görecekler ki, ölüm hemen her şiirinde aşk ile el ele bir rüzgâr gibi, korkulu bir fısıltı gibi dolaşmaktadır. Ölüm temasını bu şekilde işleyen şaire az rastlanır ve şairlerden başka ölüm temasını böylesine tabii olarak işleyen insanlara da. Çok güçlü hafızası vardı. Şiir okumayı çok severdi. Hele sevdiği ortamda, dinleyicilerin zevk aldığını sezerse inanılmaz coşku içinde okur okur okurdu. Kendisine has vurguları, üslûbu vardı. Bu da şiirine ayrı bir tat katardı. Şiirlerinin tamamı hafızasında idi; belki beğenmediği, yırtıp attığı şiirleri yoktu. Bilgi ve kültüre dayalı olarak her ne öğrendi ise unutmamıştı, yeri ve dengi geldikçe anlatır, çevresindeki insanların faydalandığını sezdikçe de ayrı bir zevk alırdı.

Prof. Ayhan Songar’a ve Prof. Recep Doksat’a, Dil tarih Coğrafya Fakültesi’nde öğrenci iken muayene olmak zorunda kalmış, daha sonra da ikinci sınıftan okulunu terk etmişti. Kendisine güveni azdı, çok sık doktora gider, bunu büyük bir problemmiş gibi görürdü.

İnanılmaz derecede psikiyatri ile ilgili bilgisi vardı. Gittiği doktorlar ile fikir alışverişinde bulunur ve onların takdirlerini kazanırdı. Onun bu güven zedelenmesi, hem evlenmemesine hem de münzevî bir hayat yaşamasına sebep olmuştur. Arkadaş grubunun dışında sosyal ilişkisi o kadar azdı ki, gece kuşu gibi akşamdan itibaren sabaha kadar oturmaya alışkındı. Tatil günlerinde çok geç yatar ve bu gecelerde şiir yazardı. Tarihleri ve saati yazılı şiirlerine bakıldığında, çoğunun gece yarısında ve daha sonra yazıldığı anlaşılır. Bu alışkanlığını Siyasal Bilgilerde okurken kazandığını söylerdi. Elbistan'da da askerlik dönüşü, iş bulmadan evvel eve kapandı ve aylarca evden çıkmazdı, çıkmadığı zamanlarda da gecelerini gündüz, gündüzlerini de gece gibi yaşardı.

Fakültede iken bir gün, bir perşembe akşamı düşünür alır, temiz çamaşırlar giyer ve *“Ula köklü gâvurlara döndük, namazı niyazı terk ettik, bâri yarın Cuma namazına gideyim.”* diye düşünerek yatar. Alışkanlığı yüzünden uzun zaman uyuyamaz. Uyandıktan zaman bakar ki saat on biri geçiyor, telaşla fırlar ve bir yandan kollarını sıvarken bir yandan da lavaboya doğru koşar. Bunu gören ev arkadaşları: *“Hayrola Seydahmet, rüya mı gördün?”* derler O da; *“Yok ya, Namazı niyazı terk ettik, bari arada sırada Cuma namazı kılalım, dedim de...”* der. Arkadaşları, şaşkın; atarlar kahkahayı... Bir yandan da: *“Yahu bugün Cumartesi, sen ne Cuma namazından bahsediyorsun?”* derler. Derler ama Seydahmet şaşkın, utanmış halde saati kontrol eder ki meğer perşembe günü yatmış ama cumartesi günü uyunabilmiş.

Sırası gelmişken, birkaç hatıra daha anlatmak istiyorum. Çok üşürdü. Çok da eringeçti. Soğuk günlerde paltosunun ceplerine ellerini sokar, içine çektiği boynunu, kulaklarına kadar atkısına sarardı. Böyle günlerde daha da çok eringeç olur; adeta kımıldamak istemezdi. Çayhaneye geldiğinde yanan sobaya sarılırcasına yakın oturur ve iliklerine kadar ısınmadan masaya ayrılmazdı.

Yine bir gün, her zamanki gittiğimiz çayhaneye üşümüştür olarak geldi. Ocakçı, sobayı geç yakmış, çayhane iyice ısınmamıştı. Seydahmet, baktı ki soba soğuk, hemen bir çay söyledikten sonra homurdana homurdana yanımıza geldi ve elleri paltosunun cebinde, büzüşerek oturdu. Bir müddet sonra, çaycı, çay ile birlikte bir kâğıt para uzatarak Seydahmet'ten rica etti; *“Şeyhim, sende olur, şu parayı boz heri...”* Seydahmet, *‘Hayır’* demek için kaşlarıyla birlikte başını hafifçe kaldırıp indirdikten sonra cevap verdi: *“Get oğlum get... Şu soğukta, geriye doğrulacağım, ellerimi paltomun cebinden çıkarıp, pantolonumun cebine sokacağım, paraları avuçlayıp senin paran kadarını sayacağım; yetmedi, bir de tekrar paralarımı cebime koyup eski halime döneceğim. Naadar iş babaa”* dedi. Attığımız kahkahalar muhakkak caddeden geçenler tarafından duyulmuştur.

Her gün, ama her gün Elbistan'ın tanınmış kebabçılarından Yusuf Karakuş'a (Ocakbaşı) gider ve öğle yemeği olarak, kuşbaşı kebabını yer, sigara ve çayını masasında içtikten sonra kalkardı. Parası bittiği zamanlarda, kebab parasını da zaten aybaşında ödemek üzere yazdırdığı için, Yusuf Usta'dan borç para alır ve maaşını alır almaz da borcunu öderdi.

Cömertti, misafirperverdi, masasında kimse çay parasını kolay kolay veremezdi. Düşmanı bile evine gelse kapıda karşılar, nesi varsa ikram eder, bizzat hizmet etmek ister, eğer bu olmazsa kardeşlerinden birini çağırarak onlara talimatlar verir, hizmetlerini yönlendirir, giderken de misafirlerini bahçe kapısına kadar uğurlardı. Bir güzel Osmanlı terbiyesinin kendisine ve aile bireylerine sindiği aşikârdı.

Nazikti, kırılğandı. Beklemediği ya da kendisine karşı kaba, hileli, art niyetli bir davranışı görür görmez tavrını anında kor, gerekli cevabı sert bir eda ile verir ve sık görüşmediği birisi ise ilişkiyi tamamen keserdi; yok arkadaşlarından biri ise küserdi. O zamanlar çok sık birlikte olduğumuz merhum arkadaşımız Öğretmen Ali Kemal Küçük Bey, şehrin epey dışında olan ve Saraykent denilen yerdeki arazilerine güç bela ev yaptırmış ve şehre uzaklığından dolayı eski model bir de araba almıştı. Seydahmet'in oturduğu Kümbet'e ve devam ederek Saraykent'e giden yol (Hacı Esad Efendi Caddesi) o zaman tamamen topraklı; kar veya yağmur yağdığında da çamurdan yürünemez olurdu. Şairimizin evi de bu yolun üzerindeydi. Ali Kemal Bey evine gidip gelirken, Şeyh'e rastladıkça arabasına buyur edermiş.

Bir gün ben, Avni Doğan ve Ali Kemal Bey çayhanede oturup sohbet ediyorduk ki, Şairimiz hışımla içeri girdi ve daha içeride kim var kim yok kolaçan ile etmeden, çaycıya seslendi; *“Baa bir çay ver.”* Sonra baktı ki biz varız; selam verip masamıza otururken daha ‘merhabalarımızı’ söylemeden, lisede sınıf arkadaşı olan Ali Kemal Bey'e sitem etti: *“Kemal, bahiyom da, beni arabana bazen alıyon, bazen de almıyon ha, Bunun sebebi ne ola?”* dedi. Zeki, mümtaz ve hazır cevap bir insan olan Ali Kemal Bey, Şeyh'e şu cevabı verdi: *“Ne yapayım kardeşim, keramet Şeyh'de, bazen görünüyorsun, bazen de görünmüyorsun”* dedi. Borcuna ve sözüne sadık, titiz, giyimi kuşamı, zevkli ve kullandığı eşyaları tertemizdi. Seksenli yılların ortalarında Elbistan'ın Sesi gazetesinin içinde *İkincifecir* adında bir sanat edebiyat sayfası çıkarırdık. Her ayın ilk Pazartesi günü, dört sayfa olan gazetenin iç sayfaları bizim çeşitli yazı, şiir ve denemelerimizle çıkardı. Orada Seydahmet'in şiirlerini de sık sık yayınlamıştık. Yanılmıyorsam ilk sayımızda küçük bir dizgi hatası olmuş; şiirin sadece bir kelimesini oluşturan harflerden ikisi yer değiştirmiş, Pazartesi günü çıkacak gazete cumartesi akşamına doğru basılırdı.

O vakti hesaplayarak biz de topluca gider, posta ile göndereceğimiz gazete, dergi, yazar, şair ve eş dost için birer ikişer tane gazeteyi katlar, kâğıt yapıştırır üzerine de adreslerini yazardık. O gün, Seydahmet ile birlikteydik. Gazetelerden yeteri kadar alıp, yan odaya geçtik; orada adresleri yazacağız. Birden Seydahmet gürlüdü: *“Mümkün değil ben bu şiirimin okuyuculara dağıtılmasına razı olmam. Hata olmuş; ya düzeltirsiniz, ya da bir daha size şiir vermem...”* dedi. Hemen koşup baktık; kelimenin içindeki iki harf yer değiştirmiş. İkna etmeye çalıştık; *“Okuyan hiç kimsenin kastettiğin anlamın dışında bir şey anlamaz”* dedik ama razı edemedik. Yapacak bir şey kalmamıştı, sayfamızda emeği olan bütün arkadaşlarla haberleştik, hepsini matbaaya davet ettik ve hem göndereceğimiz ve hem de -istediği için- diğer gazeteleri, paylaştık ve teker teker tükenmez kalemlerle düzelttik. Ayrılırken yüzündeki memnuniyet görülmeye değerdi.

İmanı tam, ameli -ibadet açısından- eksikti. *“Sabah namazını vaktinde kılamamanın huzursuzluğu beni beş vakit namazdan ediyor.”* derdi.

Çok zeki idi, muhatabının zihninden geçenleri sezer, söylerdi de. Çoğu zaman haklı olduğuna şahit olmuşumdur. *“Bu zat galiba hiç gülmez”* dedirten görünüşüne rağmen gülmeyi çok sever, ah bir de sigaradan kaynaklanan öksürüğü müsaade etse idi, katıla katıla gülmesi kim bilir ne kadar sürerdi...

Peki ya aşkı (aşkları)...

Şundan eminim; bir meçhul güzel, hayatının kim bilir hangi çağında, gönlünü dağlamış. Bunu şiirlerinden anlamak da mümkündür. Ne kadar sorduysam hiç bilgi vermedi. Belli ki tanınacağından, duyulursa ayıp olacağından korktu. Gönlünün bir köşesinde büyüüp gelişen ve zamanla isimsizleşen bu sevdanın meyvelerini ömrünün sonuna kadar gördüğü ve hayal ettiği nice bin güzele dağıtmış durmuştur şiirlerle...

Kitapta şiirlerini tasnif ederken azami ölçüde adı olan ya da hayalî güzellere yazılanları ayırmaya çalıştım. Yazılan bayan isimlerinin de birer sembol olduğunun bilinmesini isterim. O ilk aşkı küllenmiş olmasına rağmen, aşk şiiri yazmak (bu onun sanatıydı), şiirine ruh katmak ihtiyacının şuur altı baskısını karşılamak, dostlarına espri içinde imalar ederek, âşık olmuş gibi kurgularını anlatır, buna kendisi de inanıyormuş gibi yapar ve şiirlerini yazardı. Meçhul ve ilk gençlik aşkını bilmiyorum. Kimsenin de bilmediğine eminim. Ama ‘sanal’ diye adlandırdığımız aşkları gerçekten sanal ve şiirine malzeme olsun diye yaşatılan aşklardır. Onların her davranışından bin anlam çıkarır; kâh bir kara sevdalı âşık gibi, kâh kan davalı düşman gibi, bir küskün, kırgın yiğit; bir cilveden usanmış delikanlı gibi şiirlerine harç yapardı. Bundan, gerçekten haz da alırdı. Bizzat yaşamış gibi okurken ve üzerinde konuşurken vurgusunu ihmal etmezdi.

Hece ile yazan ülkemiz şairlerini derecelendirmek mümkün olsa idi, Seydahmet Kutuzman ilk on şairin arasına girme başarısını gösterirdi. Maalesef, mahalli yayınları pek aşamadık. O da kendi şiirini yeteri kadar ciddiye almadı. Gelip geçici, günlük eğlence düzeyinde gördü sanki. Veya bize öyle yansıtmak istedi diyelim.

İddialı olmadı, şöhreti, kendini aşmayı pek istemedi; bu yüzden de son otuz beş kırk yılını önceki on beş yirmi yılındaki birikimleri ile geçirmiş, her ne yaptı ise o birikimlerini kullanarak yapmıştır. Buna rağmen, şairliği, ülkemizde dereceye girecek kadar güçlüdür.

(*) Adı nüfus cüzdanında Seydahmet olarak yazılıydı. Bu sebeple şairimiz hep bu şekilde kullandı; ancak şiirlerinin birçoğunda hece ve duraklara uyumu sağlamak için (Seyit Ahmet) olarak da yazdı. Biz de hatırasına hürmeten onun istediği gibi yazıyoruz.

1946’da Elbistan’da doğdu. Babasının işi nedeniyle öğrenim hayatını çeşitli illerde sürdürdü. Bu yüzden, ilkokulu İskenderun’da, ortaokulu Elbistan’da ve liseyi de Malatya Turan Emeksiz Lisesi’nde bitirdi. Tahsiline devam amacıyla Dil Tarih Coğrafya Fakültesinin Tarih Bölümüne kaydolduysa da ikinci sınıfta iken rahatsızlığı nedeniyle ayrılmak zorunda kaldı. Askerliğinden sonra bir süre bulduğu işlerde, daha sonra AEL(Afşin-Elbistan Linyitleri)’ye girerek yakalandığı amansız hastalık nedeniyle 1998 yılında malulen emekli oluncaya kadar çalıştı. 12 Mart 1999’da aramızdan ayrıldı. Kabri, Elbistan Hocaşâde mezarlığındadır.

GÜLHATMI**Yasin SEMİZ**

Tenha bir gece midir içimdeki bu hayal
 Bu hayal gülkurusu bir gözde mi saklıdır
 Aynaların rahminde büyüyen nazlı telaş
 Sürüklüyor ruhumu bir muamma peşinde
 Şimdi bir malihulya, bir bakış kaldı bana
 Parmaksız bir hattattan son nakış kaldı bana
 Sen ıstırap yurdunda bahtiyarsın gülhatmi
 Sen ayak basılmamış bir diyarsın gülhatmi
 Kimliğimi kaybettim yorgun bir akşamüstü
 Künyemde yazılısın, sen ki yarsın gülhatmi
 Hücrelerimde saklı yaşadığın kâinat
 Önce yağmurları öp, sonra toprağı kanat

Teselli rıhtımında bir sandaldır yüreğim
 Sıcak bir kurşun gibi deliyorum zamanı
 Yusuf'unu bekleyen bir kuyuyum belki de
 Belki yüzü geceye gizlenmiş bir dervişim
 Beni en son postacı güvercinler görmüştü
 Sırtımdaki hırkayı bir örümcek örmüştü
 Baktığım her yerde sen, tek sen varsın gülhatmi
 Güle meftun kalbini, güller sarsın gülhatmi
 Konuş ki sona ersin kalbin fetret zamanı
 Konuş kesilsin sesim, ne susarsın gülhatmi?
 Bengisu arayanlar o kapına dayansın
 Kalbim yanmıştı aşktan, şimdi ruhum da yansın

Toprağa tohum gibi düşüyor son nefesim
 Gözlerimin içinden göçmen kuşlar geçiyor
 Ateşin dudağından güller çıkarıp sana
 Bir tufan öncesinde adını anıyorum
 Can evime hayalin düşüyor perde perde
 Kalbi âmâ olanlar diyor gülhatmi nerde?
 Görünmez bir el kadar aşikârsın gülhatmi
 Her sokakta karşıma sen çıkarsın gülhatmi
 Ekmek gibi, su gibi aziz kıldım sevdanı
 Sen aşktan emanetsin, yadigârsın gülhatmi
 İşte, bu küheylanı gözlerine süreyim
 Varsın seni yalnızca, yalnızca ben göreyim

Yürüyorum şafaksız bir günün mahşerine
 Yürüyorum ardımda can kırığı umutlar
 Vuslat bir ölüm kadar yakındır şimdi bana
 Yeni doğmuş bebeğe seni anlatıyorum...
 Karlar gibi soğuksun, karlar gibi sıcaksın!
 Boynumdaki ilmeği kesen nazlı bıçaksın
 Çözülmeyen büyüsün, efsunkârsın gülhatmi
 Zemheri gecelerde intizarsın gülhatmi
 Ülkesizim, yurtsuzum bu kırık aynalarda
 Sen ki samanyoluma hükümdarsın gülhatmi
 Bir gül hatmidir ki aşk, hatmeden anlar beni
 Kes gülün damarını, yıkasın kanlar beni...

GECE AY IŞIYINCA**Ahmet URFALI**

Rüzgâr toprağı yalar
 Aşk kokusunu salar
 Ruhum hayâle dalar
 Bu gece ay ışığınca

Güzel gözünde davet
 Şimdi içimde gurbet
 Ellerin neye hasret
 Bu gece ay ışığınca

Dudağının arzusu
 Bakışın kurmuş pusu
 Gönül yangınına su
 Bu gece ay ışığınca

Çiçeğimsin dalımsın
 Şekerimsin balımsın
 Düşlerde vebalimsin
 Bu gece ay ışığınca

Yüreğin gül bahçesi
 Sözlerin sevgi sesi
 Uyandırır nefesi
 Bu gece ay ışığınca

Tutsak oldum alına
 Vuruldum her hâline
 Bir esriğim yoluna
 Bu gece ay ışığınca

Duyguları sel edip
 Hoyratlığı yel edip
 Gel gel dersin el edip
 Bu gece ay ışığınca

ADIM SEYDAHMETTİR EH DİYEN YOKTUR*

Tayyib ATMACA

Yazının ilk satırı birbirine benzeyen onlarca kapı anahtarı gibidir. Bu anahtarı bulabilmek için de belki de aynı anahtarı defalarca denersiniz, sonunda kapıyı açacak anahtarı yerine koyup çevirdiğinizde kapı açılır ve siz farkına varmadan kendi kendinize bir sevinç yaşarsınız.

Şiirin kapısı ise yüzlerce anahtarı denedikten sonra açılan bir kapıdır. Bu kapıdan beslemeyle girdikten sonra şiir talimlerine başlarsınız. Taliminiz kaç yıl sürer bunu da şiir kapısından içeri girdiğinizde sizinle ilgilenen şair ağabeyleriniz ya da sizden önce içeriye giren küçük ya da taydaşlarınızın aşkından anlamaya başladığınızda şiir taliminiz başlar ve kurumuş çamurunuz ıslanana kadar devam eder gider...

Kendi kendime şiir talimi yaptığımı zannettiğim yıllarda Osmaniye’de Bestami Yazgan ağabey ile birlikte bir bahçeye yan yana dikilmiş iki fidan gibi hem büyüyörüz hem de etrafımızda fidan yetiştirmeye çalışıyorduk ama “*Kendisi muhtâc-ı himmet bir dede! Nerde kaldı gayrıya himmet ede?*” atasözünden habersiz yaşadığımızı bilmiyorduk.

Kahramanmaraş’ta *Dolunay Şiir Şöleninde* tanıştığımız Âdem Konan bizi Elbistan’a davet etti. O zamanlar Elbistan’da Arif Bilgin Ağabey’in Elbistan’ın Sesi Gazetesi’nin Aylık Kültür Sanat Eki olarak çıkan *İkincifecir* dergisi vardı. Daha sonra Âdem Konan ve Celalettin Kurt’un çıkarmış oldukları *Gündönümü* geriye dönüp baktığımızda özelde Elbistan’ın genelde ülkemiz adına çıkan önemli dergiler arasında gösterildi. Her iki derginin de *taşra* denilen bir yerde edebiyat adına güzel işler yapmasının ana nedeni ise; Derdiçok, Âşık Ferahi, Ahmet Çıtak, Hayati Vasfi Taşyürek, Mahzuni Şerif, Abdurrahim ve Bahaettin Karakoç kardeşler, Ali Akbaş vs. şairler burada yetişti. Bu önemli şairlerin bu topraklarda yetişmesi ve aynı zamanda Dulkadiroğlu Beyliğinin başkenti olan Elbistan’ın bir kültür şehri olması, şiir damarlarının Ceyhan ırmağı gibi Anadolu’ya akmasından kaynaklanmaktadır.

Çukurova’yı bereketlendiren Ceyhan Nehri’nin ana kolu, Elbistan’ın bir ucu (Pınarbaşı) dan doğup şehrin ortasından akıp gitmektedir.

Tarih hangi tarih, zaman hangi zamandır hatırlamıyorum Bestami Yazgan ağabey ile bir öğle üzere Elbistan’a iniyoruz. Şeyhim Seyit Ahmet Kutuzman’ın şiirlerini *İkincifecir*’de okuyorum. Arif Bilgin ağabey ile yazışıyoruz ama ilk defa orada yüz yüze geliyoruz. Rahmetli Cansız Ahmet Güllü, Mustafa Türk, Necip Olgun ve ismini hatırlamadığım birkaç şairle şiir meclisi kuruluyor. Bir müddet Osmaniye’de çıkarmakta olduğumuz *Güneysu Dergisinden* bahsedildikten sonra, sıra şiir okuma faslına geliyor. Hatırladığım kadarıyla devamlı biz şiir okuyoruz onlar dinliyor. Benim her okuduğum şiir sonunda Âdem Konan ve Mustafa Türk tarafından eleştiri başlıyor. Bestami ağabey için farkına çabuk varıp çocuk şiirlerinden okumaya başlıyor. Onun şiirlerine de ufak tefek dokunuyorlar ama asıl haşlanan ben oluyorum. Bestami ağabey bir ara aşk şiiri okumaya başladı. Bir dörtlüğünü okuyunca Şeyhimin sanki yarasına tuz basılmış gibi acı içinde kıvrandığını hissettim ve dirseğimle Bestami ağabeye dürterek devam etmemesini istedim. Âdem Konan ve Mustafa Türk eleştirdikçe Şeyhim ve Cansız Emmi “misafirdir etmeyin tutmayın” deseler de onlar söyleyeceklerini söylemişlerdi. O gün akşama kadar almış olduğumuz eleştirilerden dolayı kafamız patlamak üzereydi. Gece kaldığımız yerde bir taraftan sivrisineklerin verdiği rahatsızlık bir yandan eleştirilere gösterilen tahammülsüzlük sabahı zor etmemize neden oldu...

Osmaniye ye döndüğümüzün ertesi günü Elbistan gezimizin kritiğini yaptık ve neden eleştirildiğimiz hususlar üzerine uzun tartışmalar sonucunda birbirimizin şiirleri hakkında nefsimize hoş gelecek sözler sarf etmiş olduğumuz farkına vardık. Artık kim şiir yazarsa önce telefonda okuyacak sabah da oturup kritiğini yapacaktık. Böyle karar aldık ve bu kararı birlikte olduğumuz yıllarda acımasızca birbirimize ve başkalarına uygulayarak şiir yolculuğunu sürdürmeye başladık. Yazımızın başında anahtar ve kapıdan bahsetmiştik. İşte bu Elbistan gezisi bize şiirin kapısını açtı. Kendimizi ve şiiri sorgulamayı burada öğrendik bir bakıma.

Seyit Ahmet Kutuzman’da beni çeken bir damar olduğunu hissettim. Belki de çok konuşmayan genellikle susarak konuşan ama yazınca insanın gönlüne sağanak yağmurlar yağdıran arı-duru içi-dışı dolu, okudukça bana dokunan şiirler yazıyordu.

Halk şiiri geleneğinden gelen ve günümüz diline kullanan ve kendi sesini yakalayan, başka hiçbir yerde şiirleri yayınlanmayan, kitabı olmayan bir şair kendi sesini nasıl yakalayabilirdi buna bir türlü anlam veremiyordum. *İkincifecir* gelir gelmez ilk onun şiirlerini okurdum. Onun şiirleri bana verilmiş reçete gibiydi adeta. O ne şiirleri ile ne de nefsi ile hiçbir zaman ön plana çıkmayı düşünmeyen ama şiirin hakkını veren bir şairdi. Şiir onun için duygularının bir zekâtı gibiydi.

Ömrünün tamamını *yâr* hasretiyle geçirdi. “öf” bile demedi. Sadece günde üç paket sigarayı o *yâri* içine çekiyor gibi çekti. Duman, hastalık, kanser işin bahanesiydi...

Şeyhimin aşağıya alıntıladığım şiiri, klasik hecenin dışına çıkarak yazılmış bir şiir ve bu türden başka şiiri de yayınlanmadı. İşte benim serbest hece dediğim ve bir bakıma ilham kaynağım olan bir şiiri:

*Ceyhan gün boyu bulandı gene
Bir sevda kımıldar ağaçtan ayrı
Eski düşlerinden uyanır gönül
Zaman bir incecik dala dokunup
Rüzgâr o türküyü ezberlemese
İçimden geçeni bilmezdi dağlar*

*Bir siyah entari giyer tabiat
Sessizce düşünür gece yapraklar
Çalılar adama benzer nedense
Karanlık kurtarır ak çiçekleri
Sonra serinlerken korkunun kalbi
Üç defa yüzüme çarpar yarasa
Ancak âşıkların hürdür yüreği
Ve ancak bu sırrı şairler bilir*

*Güneş karanlığı ortadan yarar
Gözlerim, uykusuz kalmıştır belli
O hayal düşüme girer yeniden
Kuşlar şarkısını eşine söyler
Ben akşam olmadan uyanacağım
Dalıp kaldığımda Ceyhan nehrine
Dalları o rüzgâr okşayacaktır
On, on beş, yirmi yıl eskir düşüncem
Bir kavak devrilir sulara doğru
Çatırdar ömrümün her nesi varsa
Beni o rüzgâra anlatan olmaz
Kimseler görmez ki gördüklerimi*

Hece şiirine vakıf olanlar ‘bu nasıl şiir ayak yok, kafiye yok durak yok’ diyebilir. Ama şiiri dikkatlice okuduğunda bu şiirin bir hece şiiri olduğunu ancak okuyuş rahatlığında anlayabilir. Dizelerin birbirleri üzerine bir kilimin desenleri gibi işlenmesi, şiirin ritmi, ses akışı, imgeye boğmadan sizi alır götürür gitmek isteyip de gidemeyeceğiniz yerlere...

Sezai Karakoç’un genç yaşında yazdığı *Mona Roza* ya da Ahmet Hamdi Tanpınar’ın şiirlerinde özellikle *-Bursa’da Zaman-* şiirinde denediği bu serbest hece şiirinden Şeyhim’in haberi var mıydı yok muydu bilmiyorum ama kendi orijinalitesi içinde bu şiir benim için yeni bir şiirdi. Hece şiirine vakıf olmayanlar bu şiiri serbest bir şiir olarak algılamışlar ve algılamaya da devam ediyorlar.

Şiire devam etsek ayıp olmaz değil mi?

*Ben bana küsmüşüm kim avutacak
Yıllardır yalnızım su kenarında
Aşkımı yavrusuz kuşlar bilmesin
Unutsun bu toprak yaşadığımı
Gözyaşı görürsen “çiğ tanesi” de
Çimenler üstünde hayal mi yaşar
Irmak bu türküyü bellemeseydi
Her bahar yeniden rüzgârla ağlar
Ağıt mı söylerdi sabah yerine*

*Ve işte gece böylece biter
Bülbüller nerede susar bilinmez
Âşıklar her seher dinler ezanı
Şairler bir bardak efsane süzmüş
Bir gül yanaklının hikâyesinden
Kapkara o gözler oy ortasında
Saçlar iki metre uzarmış meğer
Benim gençliğimin hesabını sor
Ben sevda çekmeye hazır değilim*

Sizden rica etsem kendi şiirinizi okur gibi ya da bir topluluğa şiirinizi okur gibi bu şiiri yavaş yavaş, içinize sindire sindire, tadını ala ala tekrar okuduğunuzda Kutuzman’a boşuna şeyhim demediğimi anlayacaksınız.

1994 yılında *Kırağı Şiir Dergisini* çıkarmaya başladığımda dergiyi şeyhime göndermeye başladım. Kendisinden şiir istiyorum göndermiyor, dergi ile ilgili düşüncelerini yaz diyorum yazmıyor. Sonradan anladım ki bu dergiyi beğenmediğinden değil kendi tembelliği, şiiri, aşkı kendi içinde kendi âleminde yaşayışından kaynaklanıyor. Öyle zannediyorum ki Arif Bilgin ağabey olmasaydı belki de ne onu tanımış olacaktık ne de şiirlerini...

Cep telefonlarının olmadığı ve şehirlerarası ev telefonunun cep yaktığı bir akşam hal hatır sormak için kendisini aradım. “Yahu Tayyib iyi ettin de aradın. Dergiler elime geçiyor çok güzel şiirler var. Özellikle senin *Şifre-i Turab* şiiri çok hoşuma gitti. Dergi ile ilgili uzun bir mektup yazdım ama eringeçliğimden postaya veremedim. İki dakika bekle de mektubu bulup sana okuyayım” dedi. Ben ağabey mektubu göndersen daha iyi olur dediysem beni dinlemedi. Hatta okuduktan sonra müsait bir zamanında yine mektubu gönder dedim ama dediğim yanıma kaldı. Benim şiirim üzerine kritikten sonra uzun mektubunu okudu. İçimden maaşın yarısı gitti diyorum ama mektubu can kulağıyla dinlemekten başka da seçeneğim yoktu. İçimden geçtiği gibi o zaman şimdiki maaşımızın yarısını telefona yatırdım. Şeyhim için her şey fedadır.

Ama yazmış olduğu o mektubu telefonda okuduktan sonra gönderseydi ne kadar güzel olacaktı. Kim bilir belki de o mektup hala evinde kitaplarının arasında bir yerlerde.

Bazı dostları ona Elbistan ağzıyla “şihim” derlerdi. Fuzuli: “*Aşk derdiyle hoşem el çek ilâcumdan tabib Kılma dermân kim helâküm zehri dermânundadır*” derken sanki yüzyıllar öncesinden Kutuzman'a göndermede bulunuyordu. O külüngünü içine vurdu. Biz o ince işçiliği şiirlerinde görmeye çalıştık. Adına, Ferhat deyin, Kerem deyin, Mecnun deyin ya da ne isim yakıştırırsanız yakıştırsın o bütün güzel yakıştırmalara yakışacak bir yürekle aşkın etrafında kelebek oldu. Devran döndü, kendi döndü. Döne döne kanatları gevredi...

Cansız Ahmet Güllü de dünya tarlasını dünyada bıraktıktan sonra Kutuzman iyice içine kapandı. Kendi mi yatağa çekildi, yatak mı kendine mihlandı. Çay, sigara ve yoğurtan başka dünya nimetlerine kapattı nefisini.

Gönlünü has şiir yaylalarında Türkçenin ana sütü gibi berrak pınarlarında sulayan şairler nefislerinin üzerine basa basa yürüyen erdemli insan kimliğinin yanı sıra “ben şairim” demeyi nefis putlarını cilalamak gibi gördüklerinden hiçbir zaman bu ham hayallerle ruhlarını beslemezler. Hem bu has şairler mücevher satıcılarıdır. Hiçbir zaman müşterinin ayağına gitmez, müşteriler ayaklarına gelir. Ayaklarına gelen müşterilere de zorla bir şey satmaya çalışmazlar. Şiirlerini daha geniş kitlelere ulaştırmak için araya simsarlar, celepler koyarak tanıtılmasından da uzak dururlar.

İyi şiir bir yerde yayınlandığında ya da okunduğunda mutlaka kendisinde karşılığı olan bir gönülerine ulaşır ve bu gönüleri “miri malı” gibi dostlarıyla paylaşır bu şiiri. Bizim bildiğimiz ve bilmediğimiz ve dahi bizden sonra gelecek nesiller için de Kutuzman'ın şiirleri gönüllerde karşılığını bulacak şiirler arasında yerini alacaktır.

Şeyhimin şiirlerinin muhafaza edilmesinde, birkaç dergide yayınlanmasına katkı sağlayan dostlarından birisi olan Arif Bilgin Ağabey'in Şeyhimin bütün şiirlerini muhafaza edip daha sonra şiirlerini *Gül Dağları* isimli kitapta toplayıp okuyucusuna ulaştırması da ayrı bir kadirşinaslıktır.

Ceyhan Nehri'nin ana damarının Pınarbaşı'nda kaynadığı gibi Elbistan ovasında da şairler şiir kanatmaya devam ediyorlar.

Seydahmet Kutuzman ile uzun süreli bir beraberliğim olmadı. Ben onu devamlı Şeyhim olarak bildim, o beni bir mürit olarak kabul etti mi etmedi mi bilemedim.

Benim işim yürümek kavuşmak yar ötesi deyip yürümeye çalıştım önüme açtığı patikadan.

İki defa bir araya gelmişliğimiz oldu ama yıllardır birlikte olduğumuz şiirlerinde kendimi bulduğum, okuduğunda ya da okuduğumda bana dokunan, dokunduğunda kendine çeken “*bir sürgünün süreği*” gibi hissettim kendimi.

Kısa tanışıklığımız ama uzun gönül beraberliğimiz sonunda ayrılık vaktinin geleceğini biliyordum. Hastalığı ile ilgili haberler alıyor, sesini çok az duyuyor iyileşmesi için dua ediyordum. Hani Yunus Emre'nin:

“*Bir garip ölmüş diyeler
Üç gündün sonra duyular
Soğuk su ile yuyalar*”

Şöyle garip bencileyin” dediği gibi ölümünü aylar sonra duyduğumda kendimi şeyhimin yerine koyarak şu şiiri yazmıştım:

*Ferhat külüngünü taşlara vurdu
Ben içime vurdum kimse duymadı
Bir yaralı kuş çırpındı kafeste
Dilimde tüy bitti tam otuz yıldır
Çırpındıkça bana çarptı kanadı
Çarpına çarpına düştü kanadı*

*Pencerem önünde burç döken erik
Yarın toza siper iğde dalları
Cansız beni titrer nereden bilsin
Avni nasıl koyup gelsin meclisi
Âdem Ankara'da Arif uzakta
Gün tükendi atım kişner kapıda*

*Ceyhan kıyısına otursun Leylâ
Kemik tarağını atsin sulara
Yosunları saç yerine tarasın
Toprağımdan toprak alıp götürsün
Kurutsun elesin yoğursun beni
Yüreğine kına yaksın akşamdan*

Ölüm her canlının kapısını çaldığı gibi elbette şairlerin de kapısını er geç çalacaktır.

Hani büyük şeyhimiz Yunus Emre:

“*Ölen hayvan imiş âşıklar ölmez*” diyor ya O ve onun yolunda olanlar *bir hoş seda* bırakarak dünyamızdan çekilip gittiler. Darısı bir gün bizlere de olur inşallah.

Kurak gönüllere akasın Şeyhim
Cennetten bahçeye bakasın Şeyhim...

*Bana yazmış olduğu bir şiirin dizesi

ÖLÜLER BİZE GÜLERLER**Səvavət İZZƏTİ (Əndəlib)**

sevgini, sevinci büküb qəmlərə
 həyatda bir gülüb yüz ağlayanda
 dirilər üstünə mərmilər töküüb
 ölümlər dalınca göz ağlayanda
 hər gün qucaqlayıb qəbir daşların
 yanıqlı-yanıqlı biz ağlayanda
 bəlkədə ölümlər bizə gülürlər
 dünya şirinləşir bizə gün bə gün
 bu bal bardağından doyan tapılmaz
 “dünya vəfasızdır, ömürlər fanı”
 deyənlər tapılsa da duyan tapılmaz
 baxıb bərkümüzbə belə deyəndə:
 “bir zaman səni də quyan tapılmaz”
 bəlkədə ölümlər bizə gülürlər
 hələ də bilmirik bu nədir belə
 yaradır min dərdi, min ahı bizdə
 bizik mi? dünyanın günah çeşməsi
 ya dünya yaradır günahı bizdə
 halalı, haramı qatışıq salıb
 görəndə yüvənsiz tamahı bizdə
 bəlkə də ölümlər bizə gülürlər
 haçansa şeytanın üzünə gülüb
 uçur nəfsimizin havası uçur
 fəlakət devinin əlində əsir
 dünyanın səadət binası uçur
 haçansa insanın tuxanıb əli
 bir günahsız qüşün yuvası uçur
 sular zəhərlənir nəfəsimizdən
 meşədən meşəlik cəlası uçur
 uçurdub bu qədər gözəllikləri
 sonra matəm tütüb yas saxlayanda
 bəlkədə ölümlər bizə gülürlər
 qüdrət kürsüsündən, güc kürsüsündən
 gəlir siyasətin gop ha gop səsi
 vurha vür çağırın səslər çuxalır
 burda eşidilmir dayan, hop səsi
 bəlkə ölümlərin şüvən səsidir
 ırənc tufəng səsi, qorxunc top səsi
 səs səsə veriblər top tufəngilə
 bəlkə də ölümlər bizə gülürlər
 ölümlər gülürlər olardan niyə
 ibrət götürmədik, maya dərmədik
 ölümlər gülürlər olardan qalan
 dağılmış yurdları niyə görmədik
 yüz min həsrət ilə söyləyəndə biz
 “dünya gülşənində səfa sörmədik”
 bəlkə də ölümlər bizə gülürlər

ÇOCUK ŞİİRLERİ**Alemzer ALİZADE****“GA GA”-DIR SELAMLARI**

Bahçemizin yolunda,
 Denlenir beş tane kaz.
 Yanlarından gecende,
 Selam vermesem olmaz.

-Selam, kazlar, selam!
 -Ga, ga, ga, ga, ga ga...
 -Selam, kazlar, selam.
 -Ga,ga, ga, ga,ga ga...

Uzun boyunlarını
 Uzatır bana sarı.
 Konuşa bilmir onlar,
 "Ga -ga" –dır selamları.

İYDE

Dedik deyer iydeler,
 Yedik, gördük çiydiler.
 Bol-bol güneş düşəcək
 Un torbası şişəcək.
 Bu torba qızarıanda
 İçində un bişəcək.

TEMBEL AĞAÇLAR

Bu çamlar, bu selviler,
 Nasıl da tembeldiler.
 Eyinlərində yeşil
 Güzel elbiseler var.
 Onu da yazda, kışta,
 Hiç zaman soyunmazlar.
 Ancak başka ağaclar,
 Alma, ayva, armud, nar,
 Giyor yeşil, al, sarı.
 Öyle ki, güz yetişti,
 Soyunurlar onları.

ÇİLEMSİN/OLMADI GAZELİ**Ali Kemal MUTLU****ÇİLEMSİN**

Öyle bakar gözlerim yokluğunun resmine
Her zerreme bin ateş düşürdün ya, çilemsin!
Bilemedim kaderin benim ile hasmı ne?
Bana böyle dağ be dağ aşırдын ya, çilemsin!

Yüzün kavruk çöl kumu, gözlerin misli hazan
Yağmurun yok mu senin, ey cehenneme hakan!
Narım oldun her daim benim ufkumu yakan
Su istedim, tuz verdin; şaşırdın ya, çilemsin!

Sen gittin ya, ses durdu; zaman perişan oldu
Cümle varlık gölgenin nuruna efşan oldu
Arzularım yok yere gamla boğuşan oldu
Gönlümden yollarını taşırdın ya, çilemsin!

OLMADI GAZELİ

Öyle bir zarar ettik ki döndük döndük kâr olmadı
'Kar'a yazılmış bahtımız bir dem ilkbahar olmadı

Ateş aldı gönlümüzü duman sardı gözümüzü
Göstermeye önümüzü bir kılavuz yar olmadı

Tutuştuk neçe kor gibi duman silikti sır gibi
Sanki giz'e esir gibi yandık aşikâr olmadı

Irmak taşar bazı diner; yaprak düşer öze döner
Bu kor ateş elbet söner gayre itibar olmadı

Kopar zamanın zinciri yaş ağacı âdem döker
Dünya bir han konan göçer kimseye diyar olmadı

Vardı, telef oldu mâzim; yok gelecekte fantazim
Varsın böyle yazsın yazım: *Mutlu* bahtiyar olmadı

YÜZÜN

Nuri PEKSÖZ

Sükûnun renginde تنها düşlerim,
Sanki ötelelerde var olur yüzün.
Kıran vakti yollarına düşerim,
Şavkın vurrur birden nur olur yüzün.

Kuşandım da siyahından kederin,
Derman gizli dertler sinede derin,
Hüma gibi ardındasın dağların,
Sükûn bulacağım yer olur yüzün.

Arayanlar bulur her emelini,
Bitkinim, yorgunum çekme elini,
Kaf dağısın, bilemem ki yolunu,
Aynalar efsunlu sır olur yüzün.

Hüsnün ayet ayet sardı arzumu,
Kestim ellerimi, kırdım sazımı,
Veçhine benzettim kendi yüzümü,
Tutuşur da yanar har olur yüzün.

Yaralar kapanır, tuğyanlar diner,
Mücrimler affolur, Rabbine döner,
Aşk ehli olanlar hüsnüne yanar,
Belki de *Âtba*'ya yâr olur yüzün.

NADANIM GÜL YÜZÜN
GÖNLÜME ASTIM

Osman AKTAŞ

-Gülser Hüyük'ün Aşkın ile Aşka Düşüm şiirine istinaden-

nadanım gül yüzün gönlüme astım
gelip geçenlerden sakındığımdan
bakma gözlerimden süzülen yaşa
sanma ki sevdandan yakındığımdan

gördüm has bahçede güzel simanı
bu aşk çıkarıyor baştan dumanı
diyeceğim çok da değil zamanı
henüz kitap defter bakındığımdan

yürek zulumattır gözlerse safir
gönlümü virane eyledi kâfir
içimden geçse de edemem küfür
edep erkân ahlak takındığımdan

yaşam sallantıda kopmakta kayış
benimki sevdadan gelen inleyiş
kimseden beklemem artık anlayış
aynadan aynaya okunduğumdan

aşk mecnunsuz çölde para etmiyor
git demekle dertler baştan gitmiyor
ne yapsak da feleğe güç yetmiyor
yanlışım herkese hep kandığımdan

sen harsın ben de aşkın narında
bülbul-i şeydanın ah u zarında
anlaşılır *fizah* günün birinde
sevda tezgâhında dokunduğumdan

YİTİK/EL OLMUŞ**Hasan Hüseyin CESUR****YİTİK**

Bir rüyadan geçer gibi
Geçtik gece kapınızdan
Gökyüzüne göçer gibi
Kanatlandık kapınızdan

Bir ses gibi nefes gibi
Gelip geçen heves gibi
Can misafir kafes gibi
Biz de geçtik canımızdan

Ya hikâye masal gibi
Terkedilmiş kumsal gibi
Okyanusta bir sal gibi
Yitip gittik katınızdan

EL OLMUŞ

Kırdım bir bir kalemleri
Dilde söz kördüğüm olmuş
Gece saydım elemleri
Hey hat sonu hayal olmuş

Ağlarım gözyaşım dinmez
Gülerim çok uzun sürmez
Turnam gelir bahar gelmez
Güller sineme el olmuş

Ben yok idim onlar vardı
Sevgime dünyalar dardı
Gönül su gibi akardı
Kor alev sönmüş kül olmuş

GÖNÜL SÜRGÜNÜ**Ahmet YILMAZ**

Çiçek çiçek açar sevgi dalında
Tomurcukta candır gönül sürgünü.
Bin bir umut saçar hayat yolunda
Damardaki kandır gönül sürgünü.

Sevgisiz yürekler hep acı çeker
Âşıklar derdini maşuka döker
Gecenin sonunda aydınlık söker
Karanlıkta tandır gönül sürgünü.

Fidanlar yeşerir toprak sevinir
Sürgüne durunca yaprak sevinir
Akıl düşünürken idrak sevinir
Beklenmedik andır gönül sürgünü.

Sorular sorulur merak içinde
Kavramlar değişir zaman içinde
Hangi taraf derken şüphe içinde
Gidilecek yandır gönül sürgünü.

Toprağa tohumdur insana hatır
Yanık gönülleri sarar kuşatır
Kuruyan dalları tekrar yaşatır
Âlemlere şandır gönül sürgünü.

Ayrılık görünür kader ağında
Teselli bulunmaz yârin bağında
Kederle örülen hasret dağında
Sığınacak handır gönül sürgünü.

Gönül dosttan gelen cefayı seçer
Fanidir bu dünya konanlar göçer
İnsanlar suyundan bir yudum içer
Kaçılmaz sondur gönül sürgünü.

SÖZ UÇAR YAZI KALIR***Seyit Ahmet KUTUZMAN**

Sevgili Kardeşim tayyip; şair kardeşim

O gün sayenizde sizinle tanışmak beni ne kadar memnun ettiyse mektubunuz da ondan daha fazla olarak beni duygulandırdı.

Biliyorsun arz ettiğim gibi mektuplaşmak hususunda oldukça ihmal davranan bir kimseyim. Ama üst üste gösterdiğiniz incelik ve nezaket beni bir şeyler olsun yazmaya mecbur etti.

Cemiyette sayısı çok çok azalan duyarlı bir kimse olduğunuz şüphe götürmez şekilde meydanda. Bu haliniz ömrümde çok nadir yaptığım mektup yazma ve hiç yapmadığım cevabi şiir yazma işini bana yaptırdı. Cevabi diyorum güvenmeyeceğinizden emin olarak.

Karşımda yazmanın kolay, ama söylemenin zor olduğunu yazmışsınız. Bu söylemek tabirinden ben, saz şairlerinin yaptıkları gibi irticalen şiir söylemeyi anlıyorum. Tanıştığımız gün size irticalen şiir söylemeyi hiç denememiş, sadece kalem zoruyla yazan bir şair olduğumu ifade etmeyi aklıma getirmemişim. Beni mazur görünüz. Ayriyeten şiir söyleyebildiğinizi de anlıyorum. Bu kabiliyetinizden dolayı da sizi candan tebrik ederim.

Fakat benim kanaatime göre hafife almıyorum ama irticalen şiir söylemekle ısmarlama şiir yazmak arasında kalite bakımından fazla bir üstünlük göremiyorum. Fakat bu yolla da büyük şiirler veren saz şairlerimiz oldukça fazladır.

Size çok güzel bir şiir yazayım, şair kişiliğinize layık olsun dedim ama şiirden çok manzumeye benzedi. Kısmet olursa iyisini yazdığım da gönderirim. Biliyorsunuz zaten her şairin ömründe şiir denecek eseri ya üç tane çıkar ya beş.

Daha nice şiirli mektuplar yazmanız ümidi ve temennisiyle Allah'ın selamı üzerinize olsun der, mektubuma şimdilik son verir gözlerinizden öperim.

Çiçeği tercih et gül e kanıp da
Sevda bahçesinde solmamaya bak
Kafiye düzeni şair sanıp da
Üstatda yanılmış olmamaya bak

Her kışa bir bahar, her bahara yaz
Gazne'ye bir Mahmud, Mahmuda Ayaz
Nefsin hoşlanmıyorsa benim gibi yaz
Kimseyi karşına almamaya bak

Şair yüreğinden alır nefesi
Zordur gönüllere götürmek sesi
Sen bana benzeme cezbet herkesi
Boş laf hüner değil dalmamaya bak

Bir mektup yazmışsın, resmidir Resmen
Şair resmiyeti tanımaz kısmen
Gerçi Elbistan'da yaşarım cismen
Ruhuma yabancı kalmamaya bak

Bana şeyhim derler şıh diyen yoktur
Ne kadar yazsam da peh diyen yoktur
Adım Seyd Ahmetdir eh diyen yoktur
Beni fazla büyük bulmamaya bak

**Seyit Ahmet Kutuzman 09.01.1989 Elbistan/Bana göndermiş olduğu tek mektup.*

KAÇIŞ**Memmed İSMAYIL**

Arzuya umut var, kilide açar,
Bu dünya kurulmuş binadan böyle.
Tohum yeşerdi mi kökünden kaçar,
Çocuk doğuldu mu anadan böyle.

O kim sonbaharda danar yazını,
Tamah çoklarını nankör eyliyor.
Bu nasıl zamandı, kız anasını,
Oğul babasını inkâr eyliyor.

Yürümek öğrendi yer ihtiyactan,
Suyu pınar olmuş gözünden kaçar.
Kaçar ışık günden, meyve ağactan,
Kaçan da her zaman özünden kaçar.

Ufukta bulutlar ala-buladır,
Kar yağar avlunu-bacanı tutar.
Kaçanı tanıdık, kovan beladır,
Bela da beladan kaçanı tutar.

Talih yollarında batıp çıkarız
Her çıkan batanı tekrar eliyor.
O nasıl tarihtir, bu nasıl tarih
Yine tuttuğunu tekrar eliyor.

Menzile kim yeter, kim düşüp kalır,
Bu bıkr sevinçten, o gamdan kaçar.
Körpe civan olur, cavan kocadır,
Cem teke çevrilir, tek cemden kaçar.

Ne sirr saklayandır, ne gönül açar,
Kilit özündendir, açar özünden.
Tohum gonca olur, gonca gül açar,
Böylece bu dünya kaçır özünden.